

Latvijas un globālās tautsaimniecības attīstība; jaunākās prognozes

Mārtiņš Kazāks
Uldis Rutkaste

2025. gada 19. decembrī

Būtiskākais

1

Eirozonā inflācija atgriezusies mērķī, procentu likmes laika gaitā samazinātas; izaugsme tuvākajā laikā – mērena, bet straujāka nekā iepriekš gaidīts.

2

Globālās tirdzniecības politikas nenoteiktība mazinājusies, taču ģeopolitiskie riski saglabājas.

3

Investīciju aktivitāte bijusi straujāka, un 2025. gadā Latvijas IKP pieaugums pārsniegs jūnija aplēsi. Savukārt ekonomiskās izaugsmes vidēja termiņa redzējums nav būtiski mainījies.

4

Tuvākajos gados inflācija saglabāsies mērena, taču augstāka, nekā jūnijā prognozēts. To veicina darbaspēka trūkums, kas sekmē par produktivitāti straujāku atalgojuma palielināšanu.

5

Budžeta deficīts un valsts parāds tuvākajos gados augs, un to ietekmēs ieguldījumi valsts aizsardzībā.

Prognožu kopsavilkums

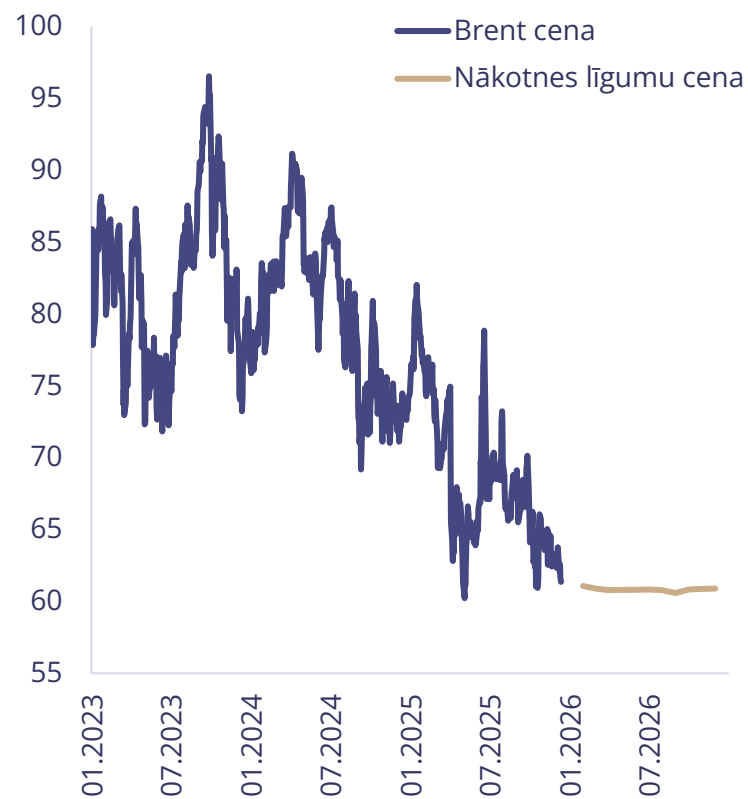
	2025		2026		2027		2028
	Jūnijs	Decembris	Jūnijs	Decembris	Jūnijs	Decembris	Decembris
IKP (gada pārmaiņas; %)	1.2	1.7	2.8	2.8	3.2	2.9	3.2
Inflācija (gada pārmaiņas; %)	3.4	3.9	2.1	3.2	2.8	2.9	3.6
Pamatinflācija (neietverot pārtikas un enerģijas cenas)	3.2	3.5	2.4	4.0	2.4	3.3	3.5
Bezdarbs (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita; sez. korigēti dati)	6.9	6.9	6.7	6.6	6.5	6.4	6.2
Nominālā bruto alga (gada pārmaiņas; %)	6.0	8.0	6.3	7.6	6.3	7.6	7.9
Tekošā konta bilance (% no IKP)	-3.2	-3.2	-3.9	-3.5	-4.0	-3.2	-3.5
Vispārējās valdības parāds (% no IKP)	47.9	48.4	48.2	49.4	49.9	50.8	50.8
Budžeta pārpalikums/deficīts (% no IKP)	-3.2	-2.7	-2.8	-3.5	-2.9	-3.5	-3.1

Norises globālajā ekonomikā un eirozonā

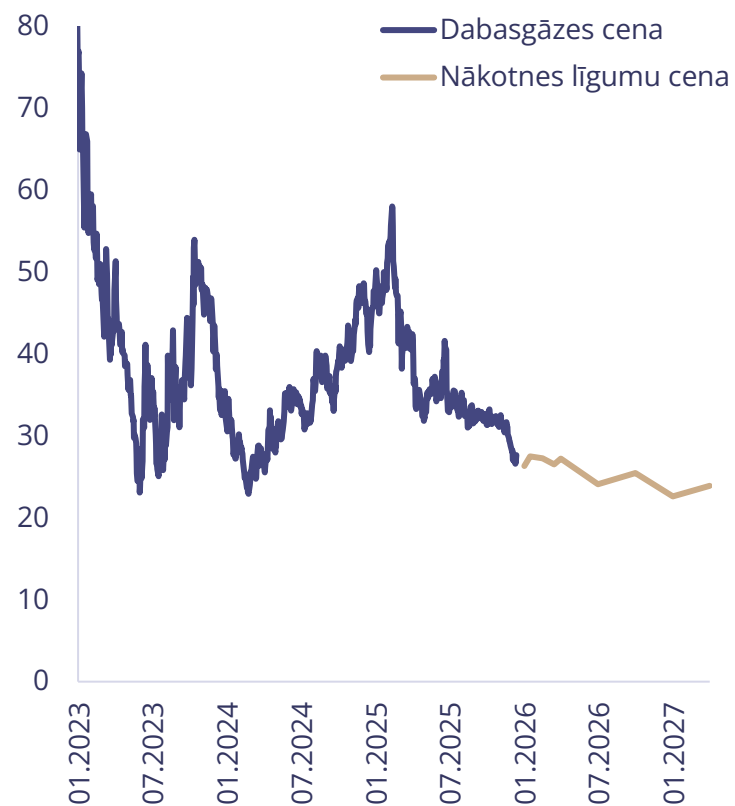

Globālās izejvielu cenas stabilizējas mērenā līmenī

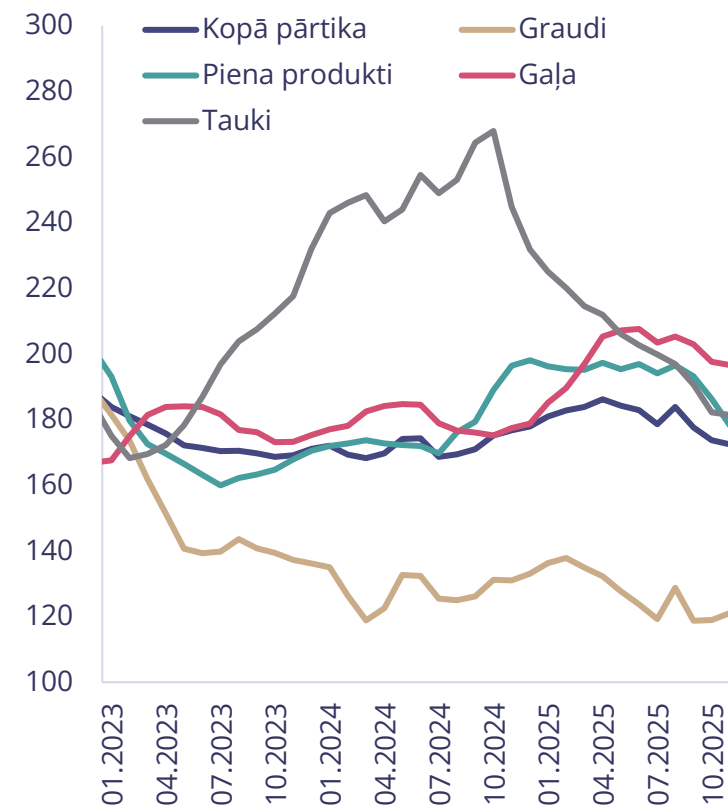
Brent jēlnafta (USD/bbl)

TTF dabasgāzes cena (EUR/MWh)

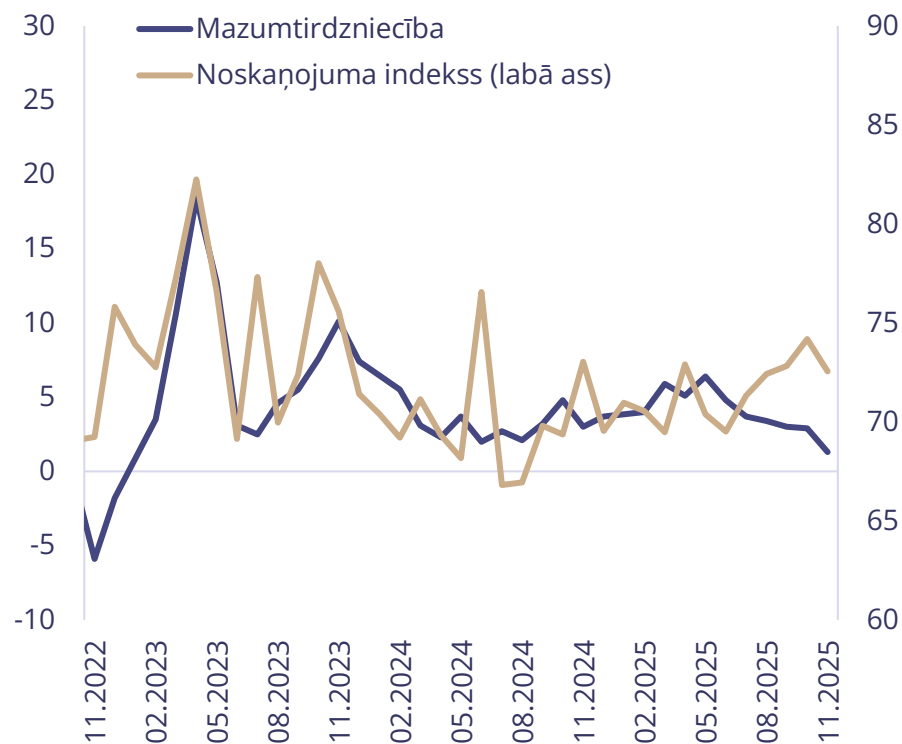

Pārtikas izejvielu cenas eirozonā (01.2015 = 100)

Ķīnas iekšzemes pieprasījums saglabājas vājš

Ķīnas mazumtirdzniecības dati un patērētāju noskaņojuma indekss (% , g/g, punkti)

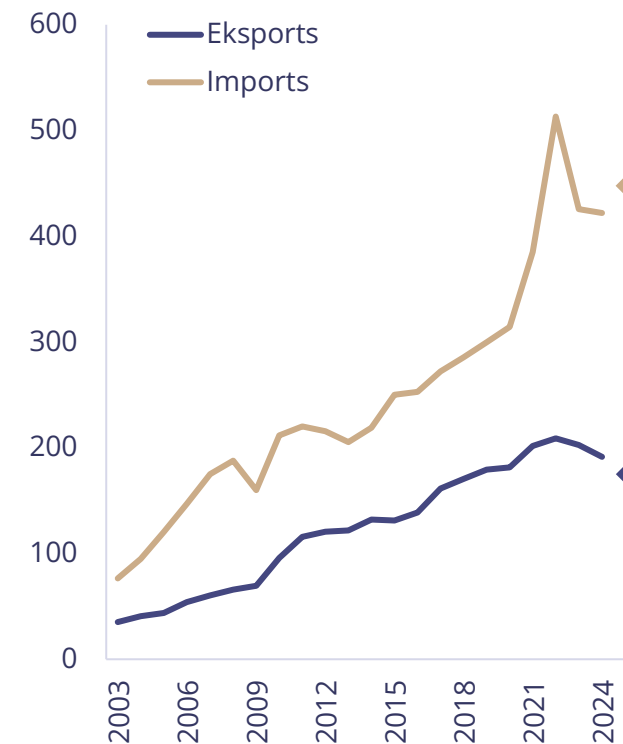
Pēdējais novērojums mazumtirdzniecības un noskaņojuma datiem – nov.

Ķīnas PCI, RCI un eksporta cenas (g/g, %)

Pēdējais novērojums PCI, RCI - nov. exp. cenas – okt.

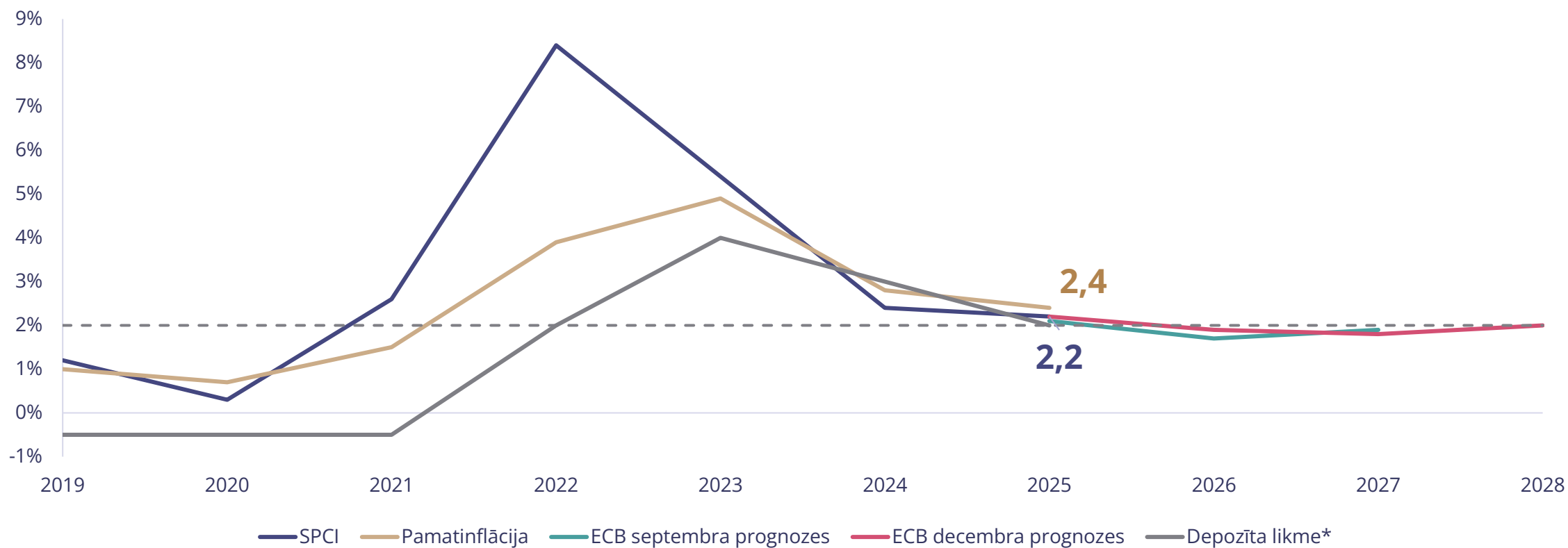
Eiropas gada kumulatīvā tirdzniecība ar Ķīnu (mljrd. eiro)

Pēdējais novērojums – 2025 līdz septembrim pārrēķināts gada vērtībā.

Inflācija nospiesta tuvu mērķim; procentu likmes samazinātas

Gada vidējā inflācija, gada vidējā pamatinfācija, ECB inflācijas prognozes un ECB noguldījumu iespējas uz nakti likme (%)

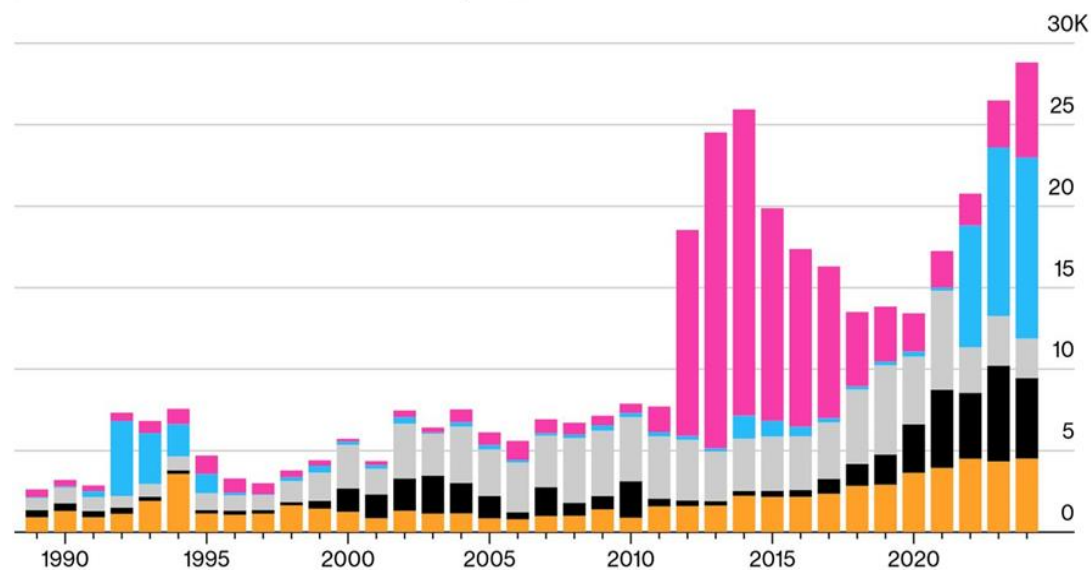

Ģeopolitiskā nestabilitāte būtiski ietekmē nākotnes skatījumu

Konflikti pasaules reģionos

Number of battles by region

■ Africa
 ■ Americas
 ■ Asia
 ■ Europe
 ■ Middle East

Source: Uppsala Conflict Data Program (UCDP)

Note: UCDP defines a battle as an event in which armed force is used by an organized actor, resulting in at least one direct death.

Bloomberg

ECB decembra prognozes

The international environment

(annual percentage changes, revisions in percentage points)

	December 2025					Revisions vs September 2025		
	2024	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027
World real GDP (excluding the euro area)	3.6	3.5	3.3	3.3	3.3	0.2	0.2	0.0
Global trade (excluding the euro area) ¹⁾	4.3	4.4	2.0	3.1	3.1	1.6	0.5	0.0
Euro area foreign demand ²⁾	3.7	3.8	1.9	3.1	3.0	1.0	0.5	0.0
World CPI (excluding the euro area)	4.0	3.1	2.8	2.5	2.6	-0.1	-0.1	0.0
Export prices of competitors in national currency ³⁾	2.3	1.1	1.6	2.0	2.0	-0.5	-0.5	-0.3

Note: Revisions are calculated from rounded figures.

1) Calculated as a weighted average of imports.

2) Calculated as a weighted average of imports of euro area trading partners.

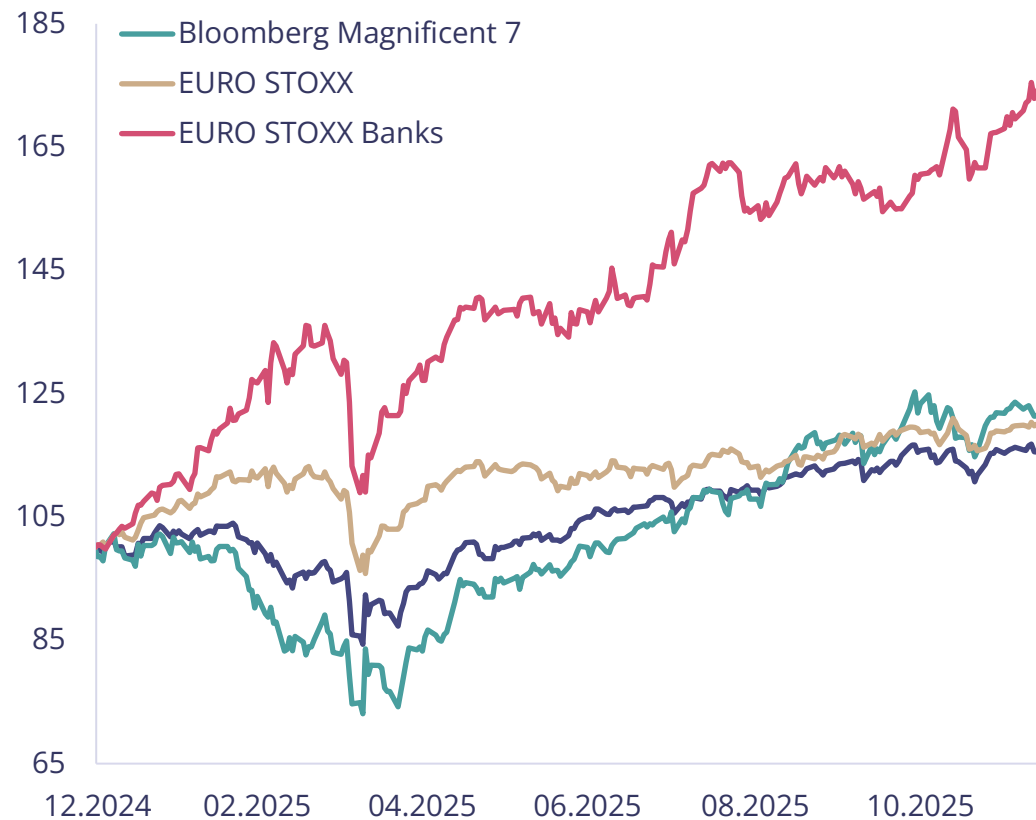
3) Calculated as a weighted average of the export deflators of euro area trading partners.

Source: ECB,

<https://www.ecb.europa.eu/press/blog/date/2025/html/ecb.blog20251128-fb427b2a3c.en.html>

Piesardzība akciju tirgos

Akciju tirgus indeksu attīstība (31.12.2024=100)

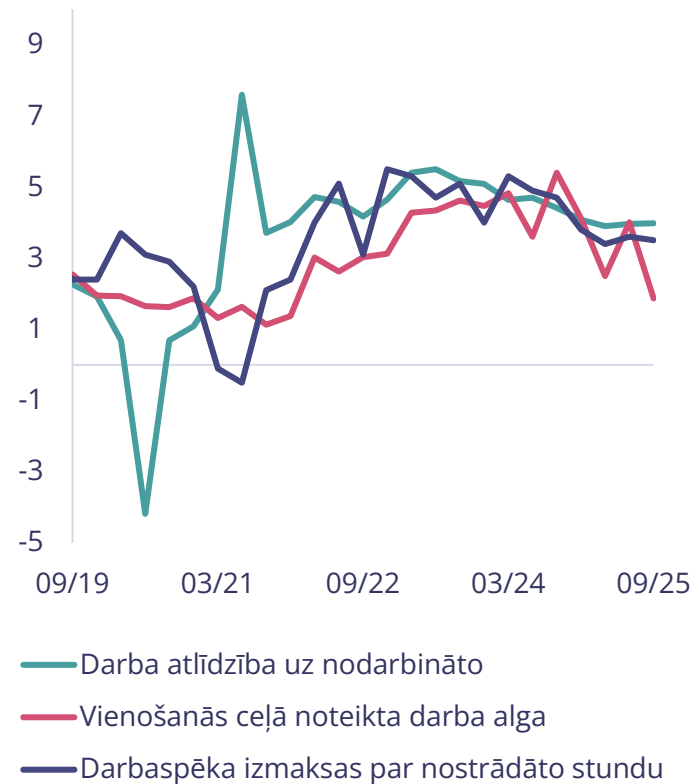

Euro Stoxx un S&P 500 cenas un peļņas attiecības koeficients (P/E)

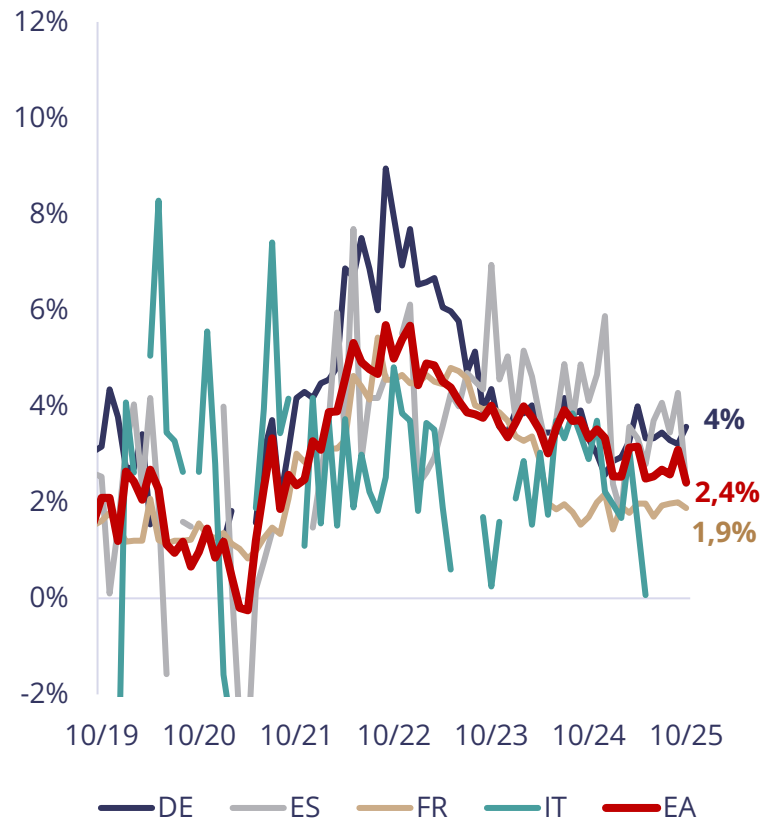

Darbaspēka izmaksu pieaugums turpina mazināties

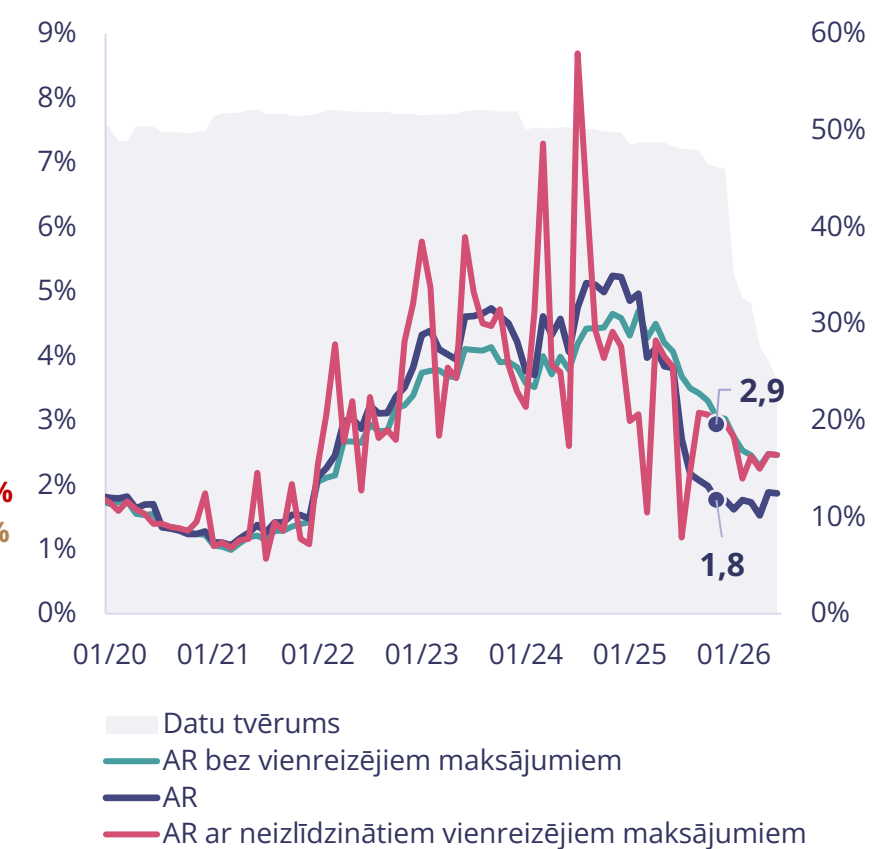
Darbaspēka izmaksas (g/g, %)

Indeed algu rādītājs (g/g, %)

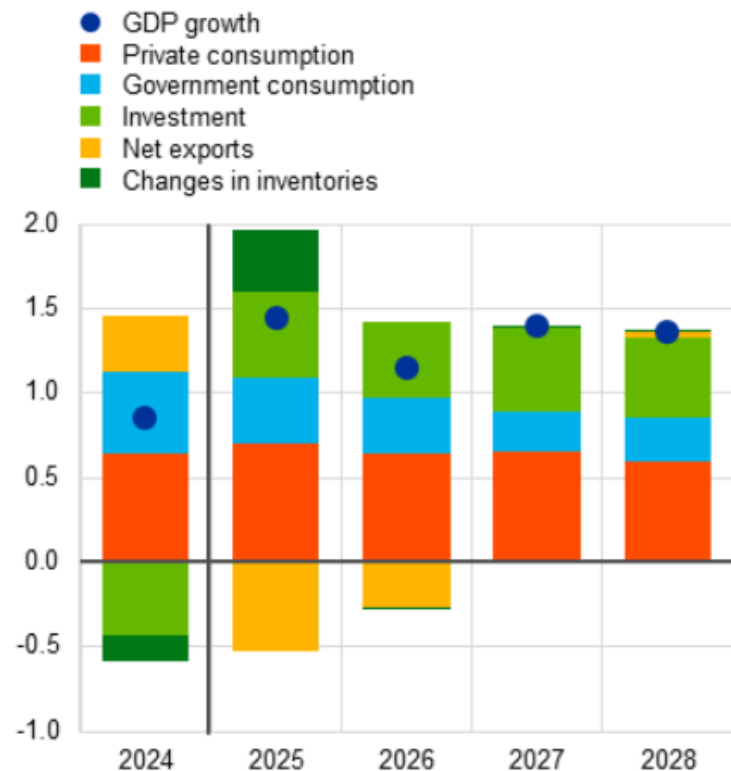

ECB algu rādītājs (g/g, %)

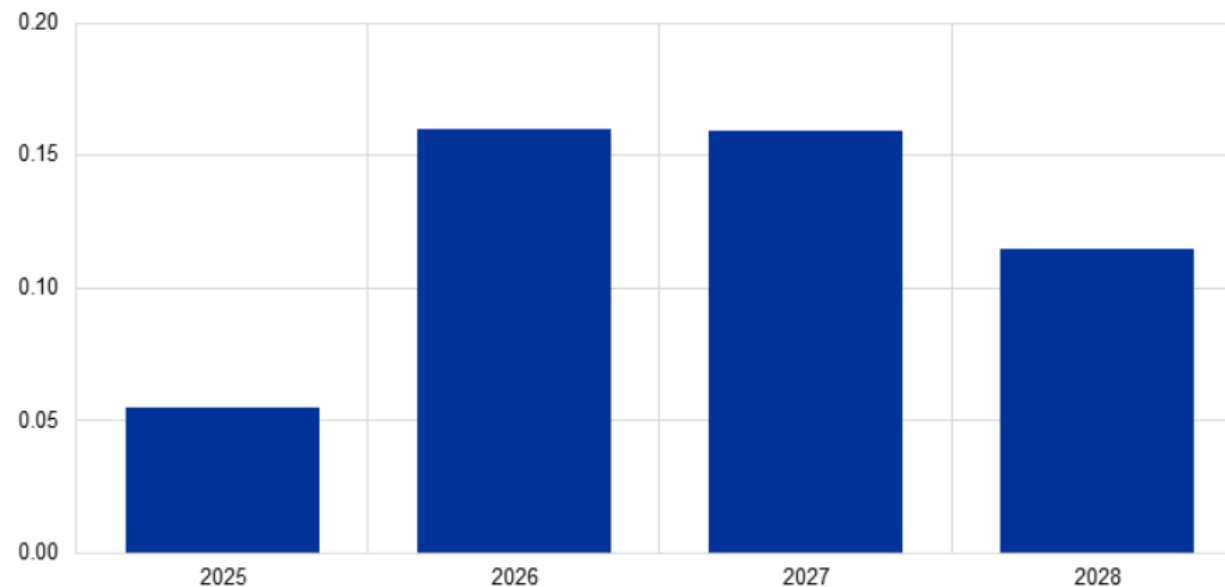

Ar fiskālo politiku visas strukturālās problēmas neatrisināt

Eirozonas reālā IKP pieauguma (%)
dekompozīcija izlietojuma komponentos (pp)

Kopš 2025. gada marta izsludināto aizsardzības un
infrastruktūras izdevumu ietekme uz reālā IKP
pieauguma prognozi (pp)

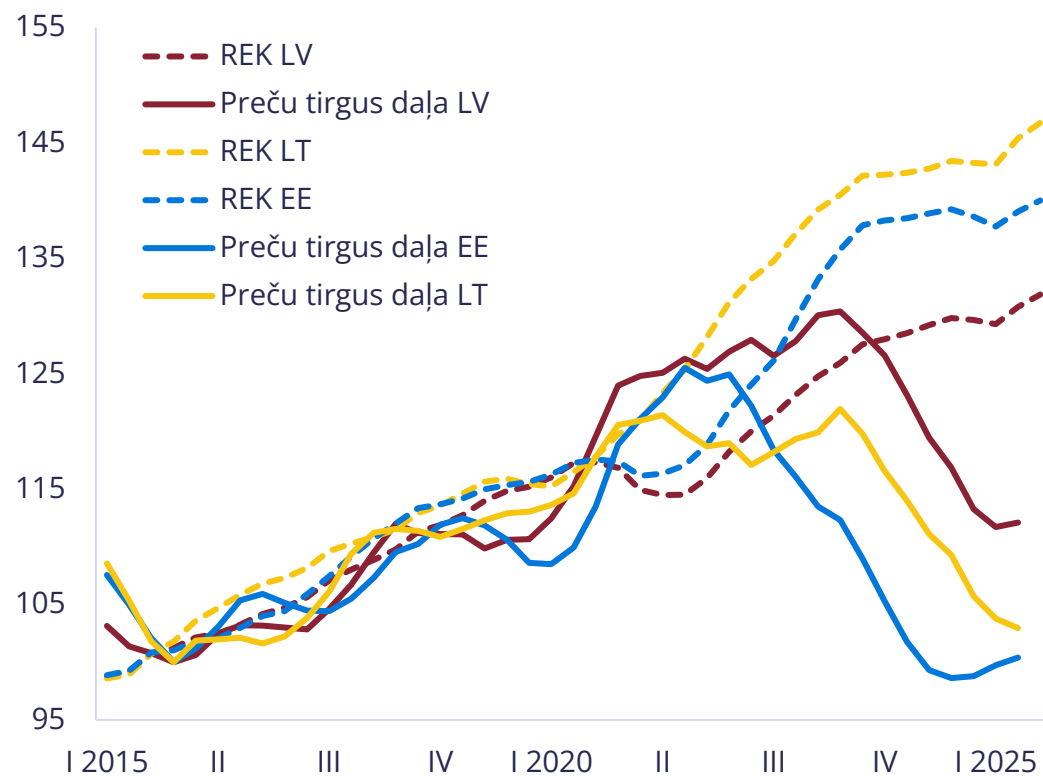
Latvijā

Prognozes sagatavotas, izmantojot līdz 2025. gada 3. decembrim
(atsevišķiem tehniskajiem pieņēmumiem – līdz 26. novembrim) pieejamo informāciju.

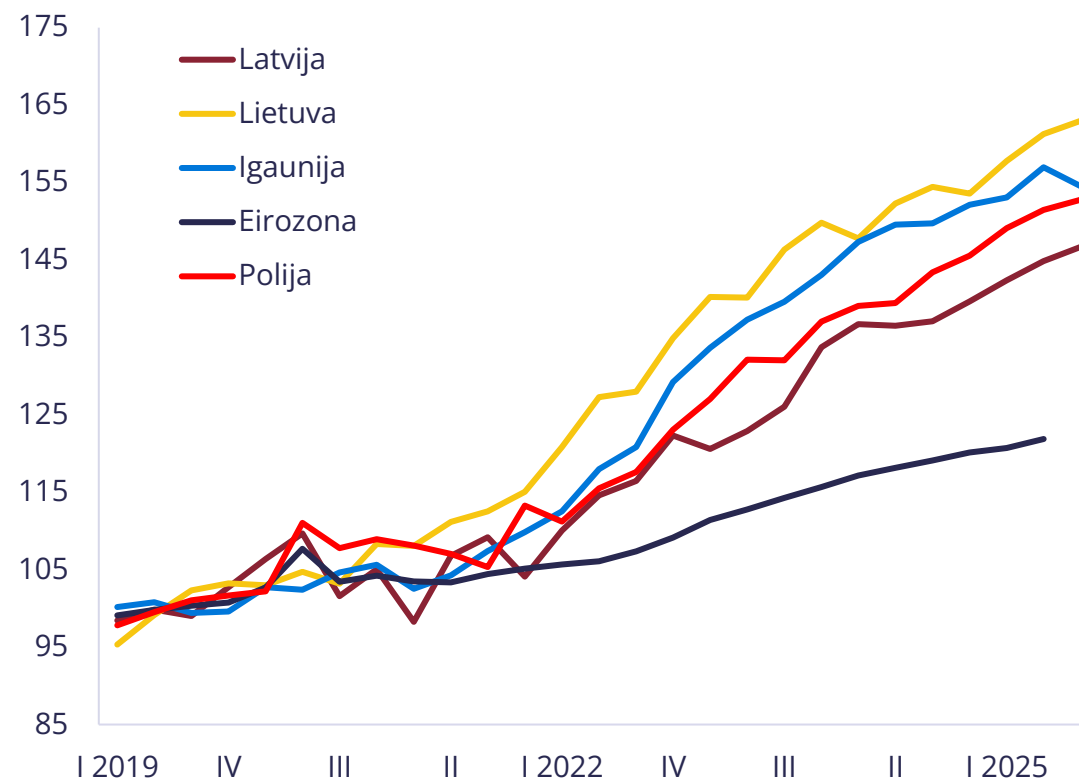

Baltijā ražošanas kļūst dārgāka, kamēr eksporta tirgus daļas pakāpeniski stabilizējas

Reālais efektīvais kurss un Baltijas valstu tirgus daļas pasaules importā (2015 = 100)

Vienības darbaspēka izmaksas tautsaimniecībā kopumā (2019=100)

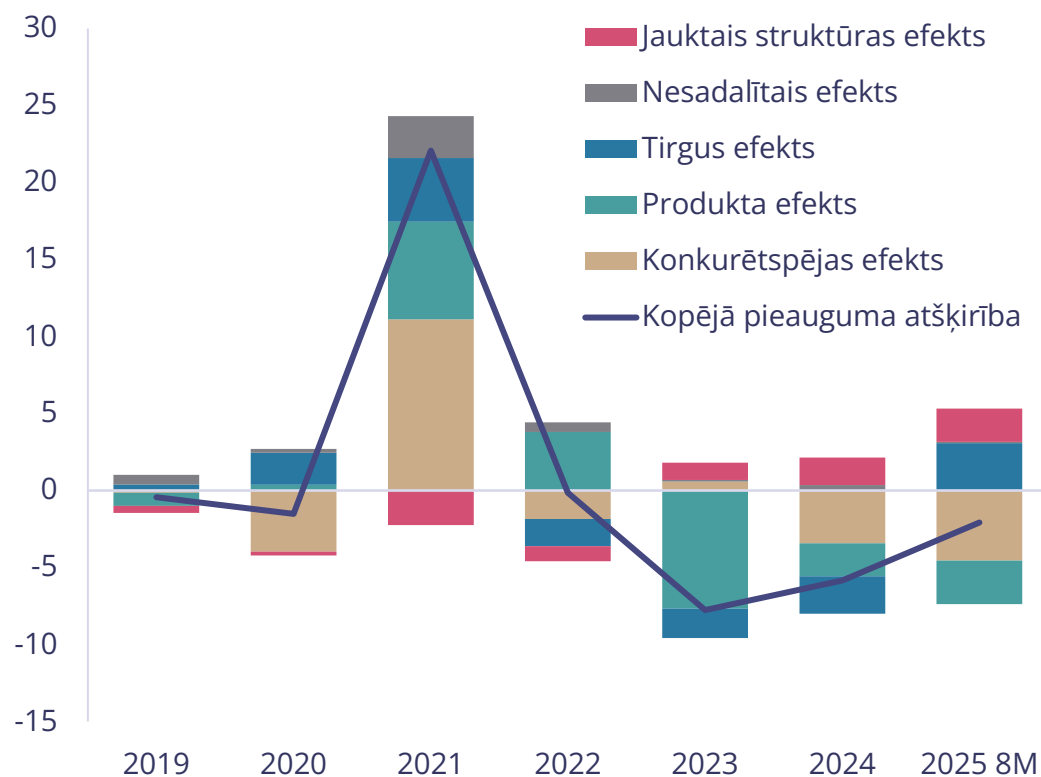

Piezīme: Reālais efektīvais kurss deflēts ar vienības darbaspēka izmaksām kopējā ekonomikā.

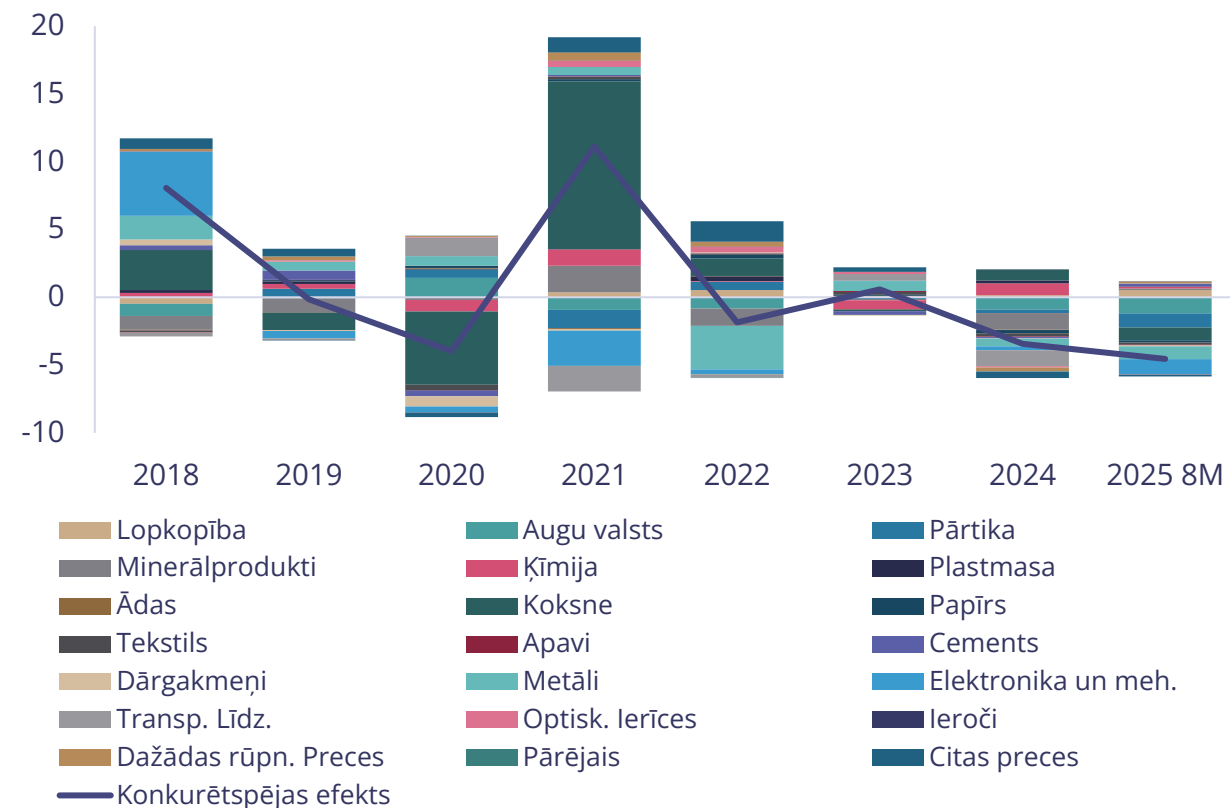
Avots: Centrālā Statistikas pārvalde, Eiropas Komisija, Pasaules Tirdzniecības organizācija.

Konkurētspējas efekts negatīvs plašā spektrā

Latvijas preču eksporta pieauguma tempa atšķirība no pasaules importa (12m / 12m slīdošais vidējais; %; devumi; pp)

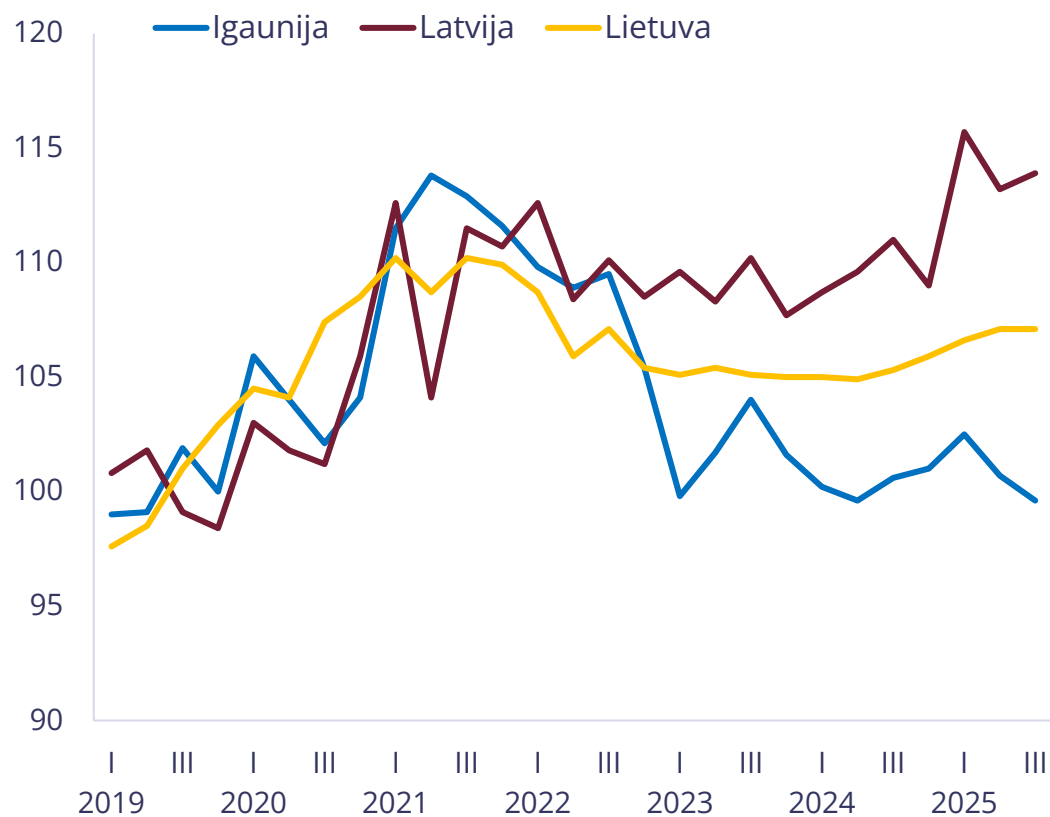

Latvijas konkurētspējas efekta sadalījums pa preču grupām (pp)

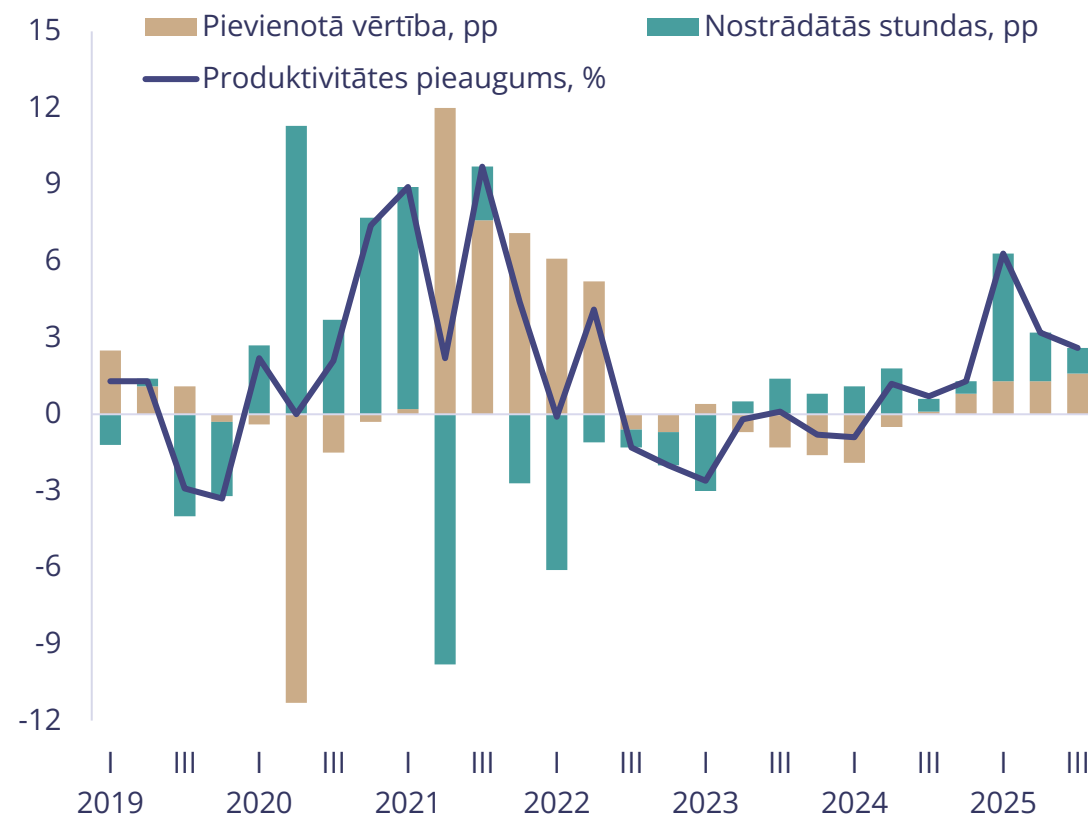

Produktivitāte galvenokārt pieaug uz nostrādāto stundu rēķina

Produktivitāte uz stundu Baltijas valstīs (sez. koriģ.; 2019 = 100)

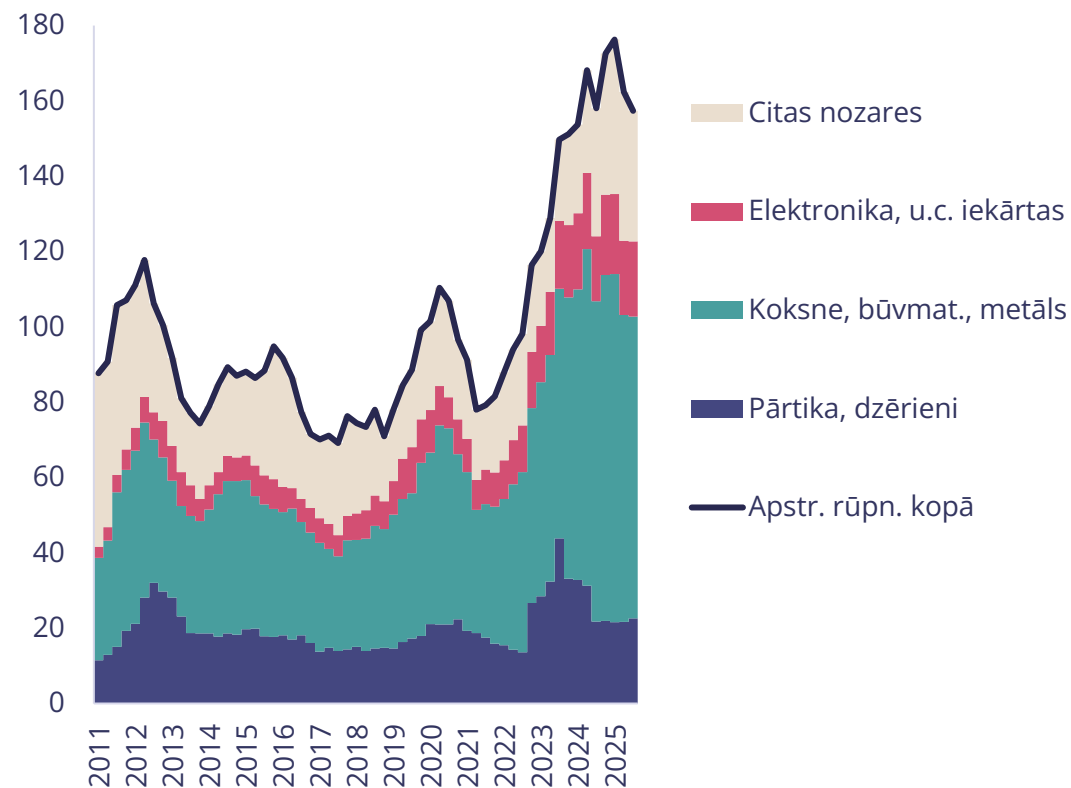

Latvijas produktivitātes kāpums pa komponentēm (sez. koriģ.; g/g; % un pp)

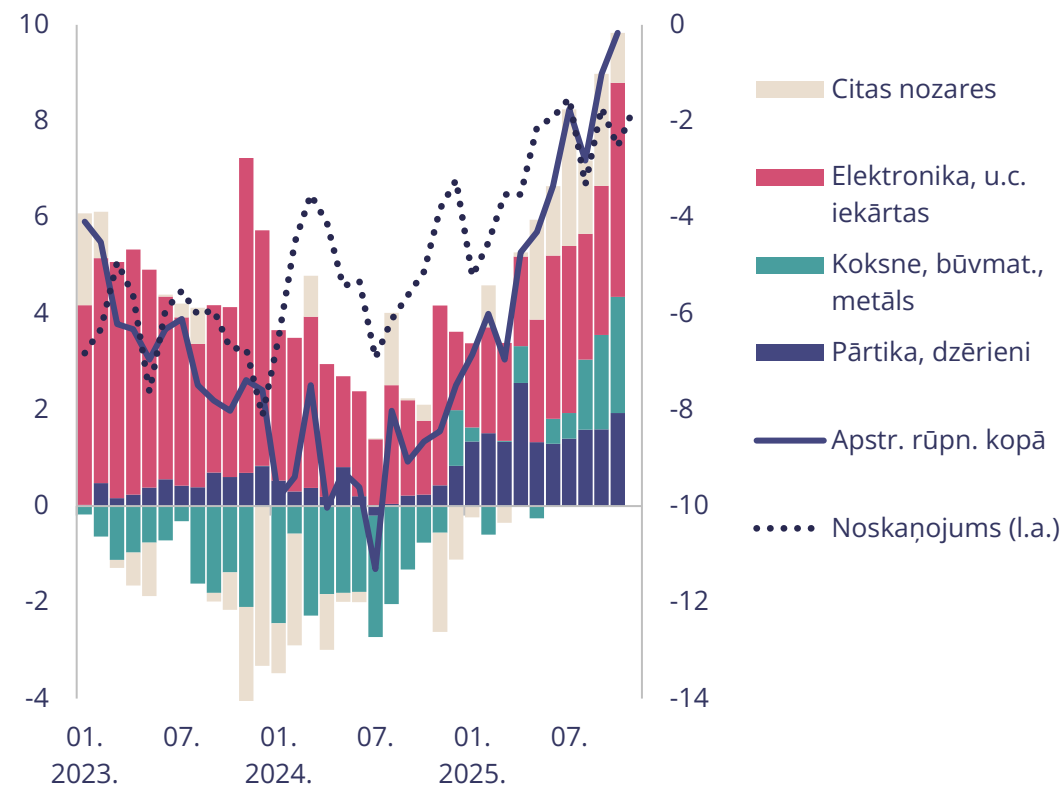

Tomēr investīcijas ir kāpinājušas apstrādes rūpniecības jaudu

Investīcijas pa apstrādes rūpniecības apakšnozarēm (faktiskajās cenās; milj. eiro)

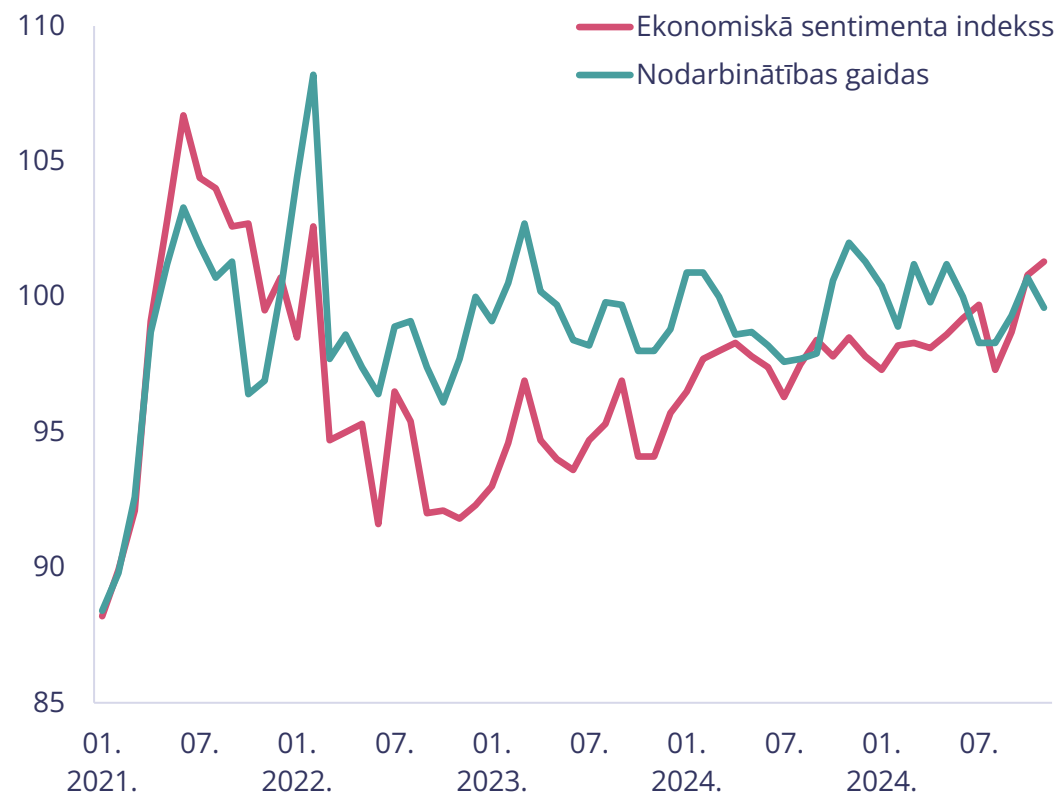
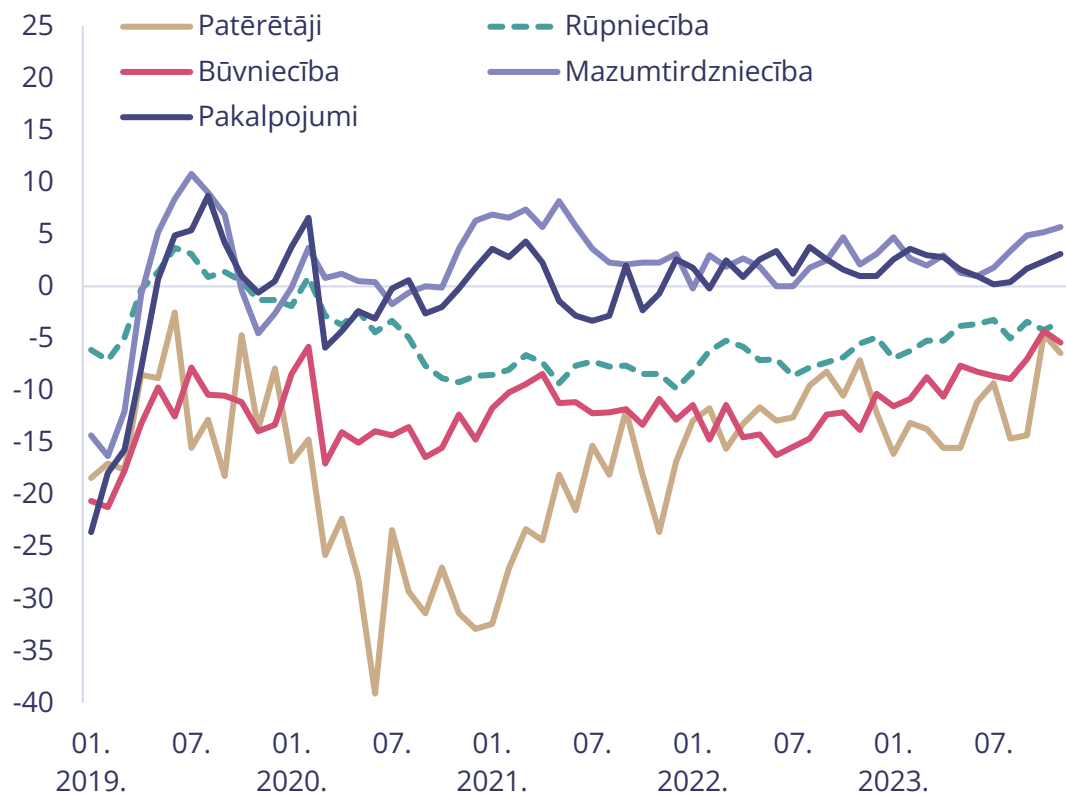

Apstrādes rūpniecības izlaide (% pret 2019; devumi pp) un konfidences indikators (pret 2019; pp)

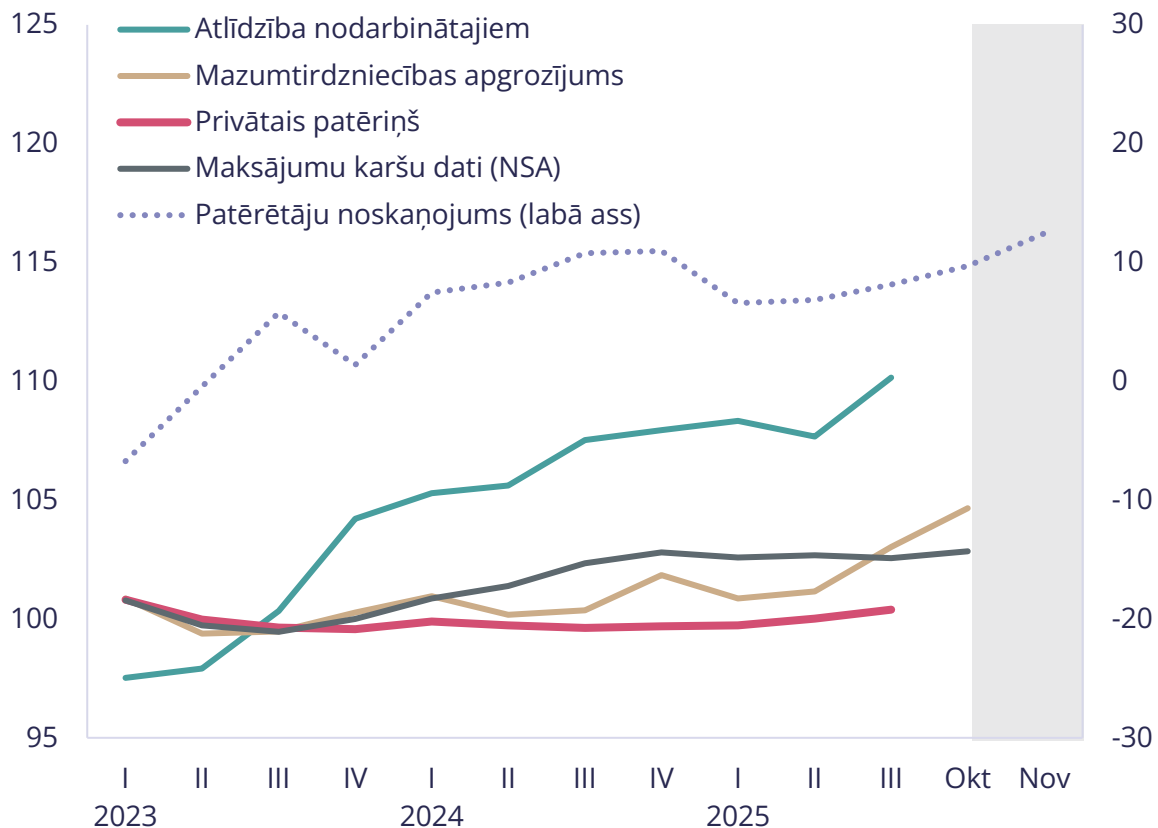
Vairākums noskaņojuma rādītāju pēdējā laikā uzlabojas

Sektoru noskaņojuma rādītāji (atbilžu bilances), ESI un EEI (ilgtermiņa vidējais = 100)

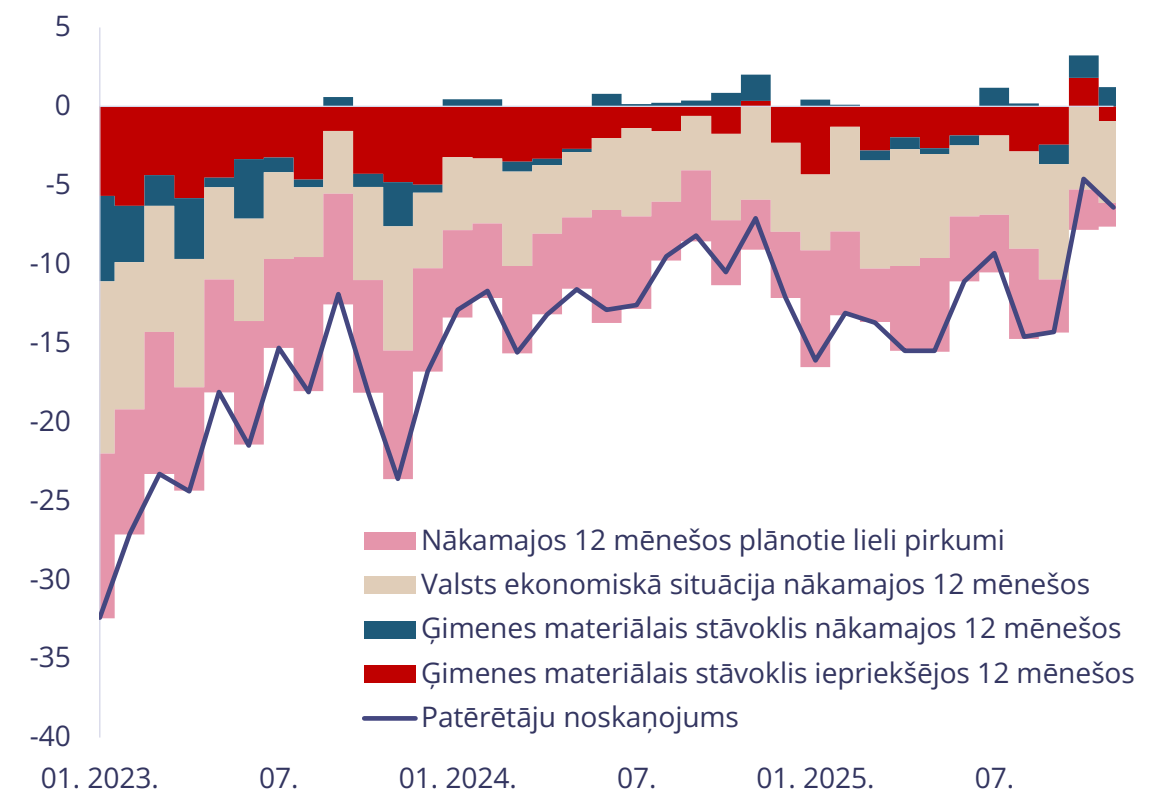

Privātais patēriņš drīzumā varētu (beidzot) atžirgt. Patērētāju noskaņojums kopumā uzlabojies

Patēriņu raksturojošie rādītāji (salīdz. cenās; 2023=100; noskaņojums – atbilžu saldo pārmaiņas 2019=0)

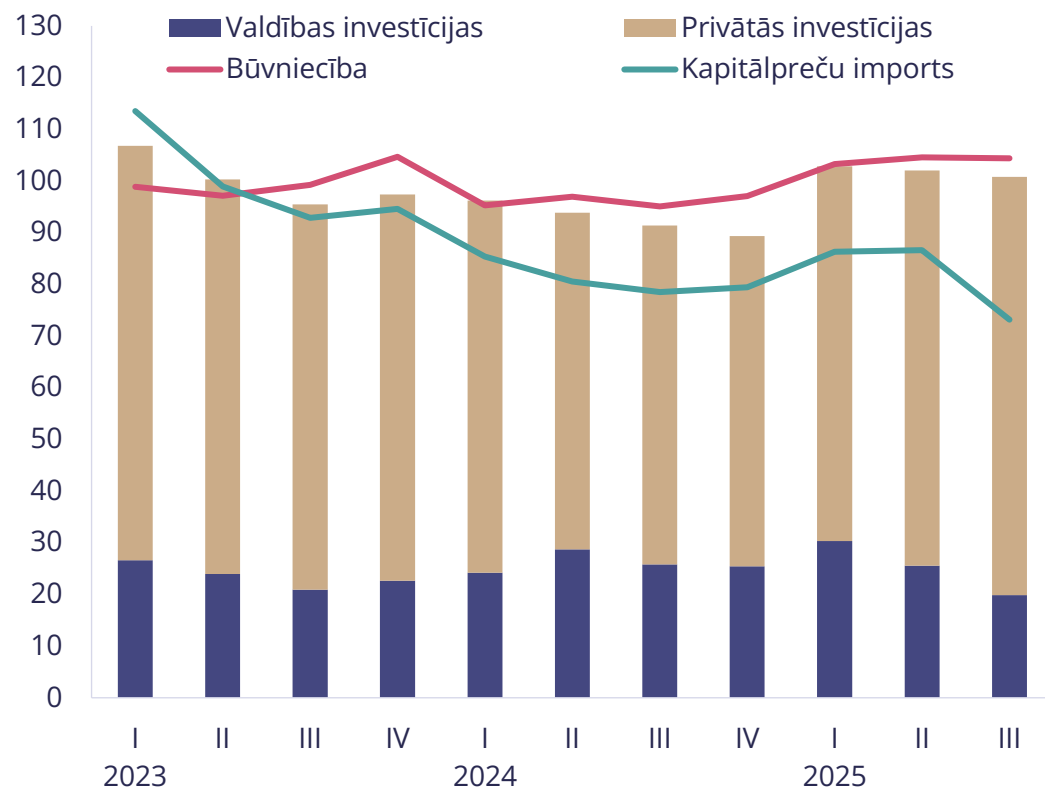
Patērētāju noskaņojums (sez. koriģ.; atbilžu saldo; procentu punktos)

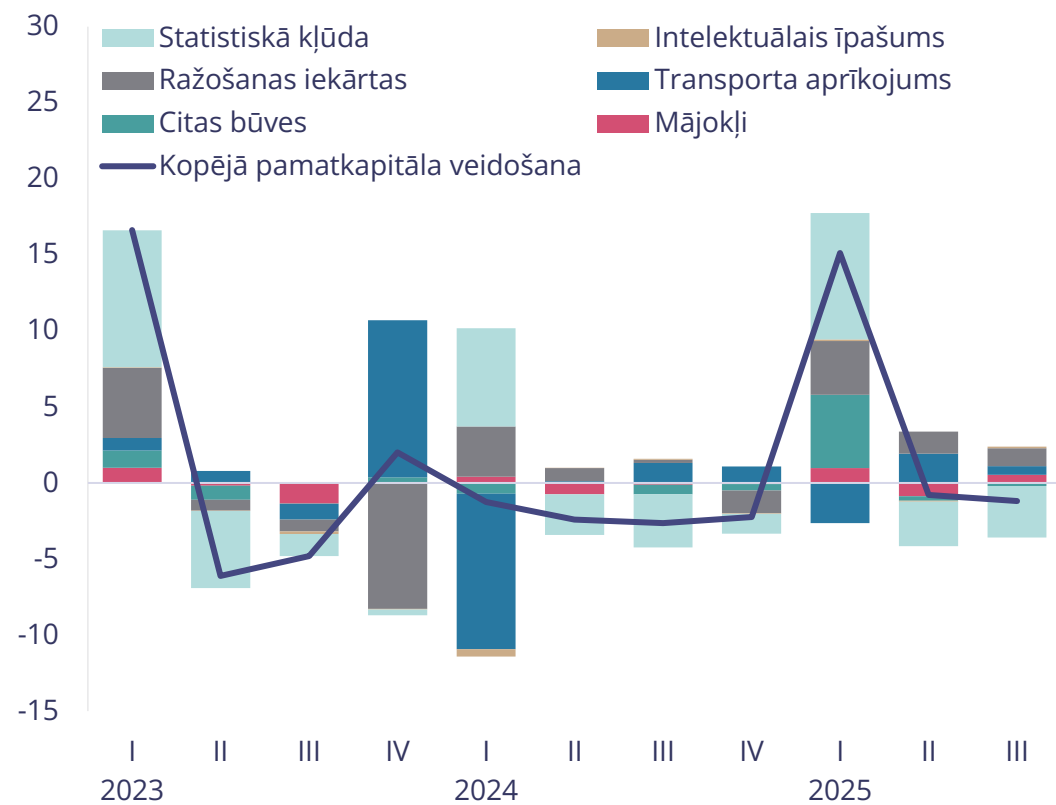
Avots: Eiropas Komisija, Centrālā statistikas pārvalde, Latvijas Bankas aprēķini. Karšu maksājumu dati (Latvijā un ārzemēs, ieskaitot skaidras naudas izņemšanu) – 12 mēnešu slīdošais vidējais un patērētāju noskaņojums mēnešiem – 3 mēnešu slīdošais vidējais. Labajā attēlā noskaņojums nav izlīdzināts.

Investīciju līmenis saglabājas augsts, to uztur būvniecība

Investīcijas raksturojošie rādītāji (sez. koriģ.; 2023 = 100 %)

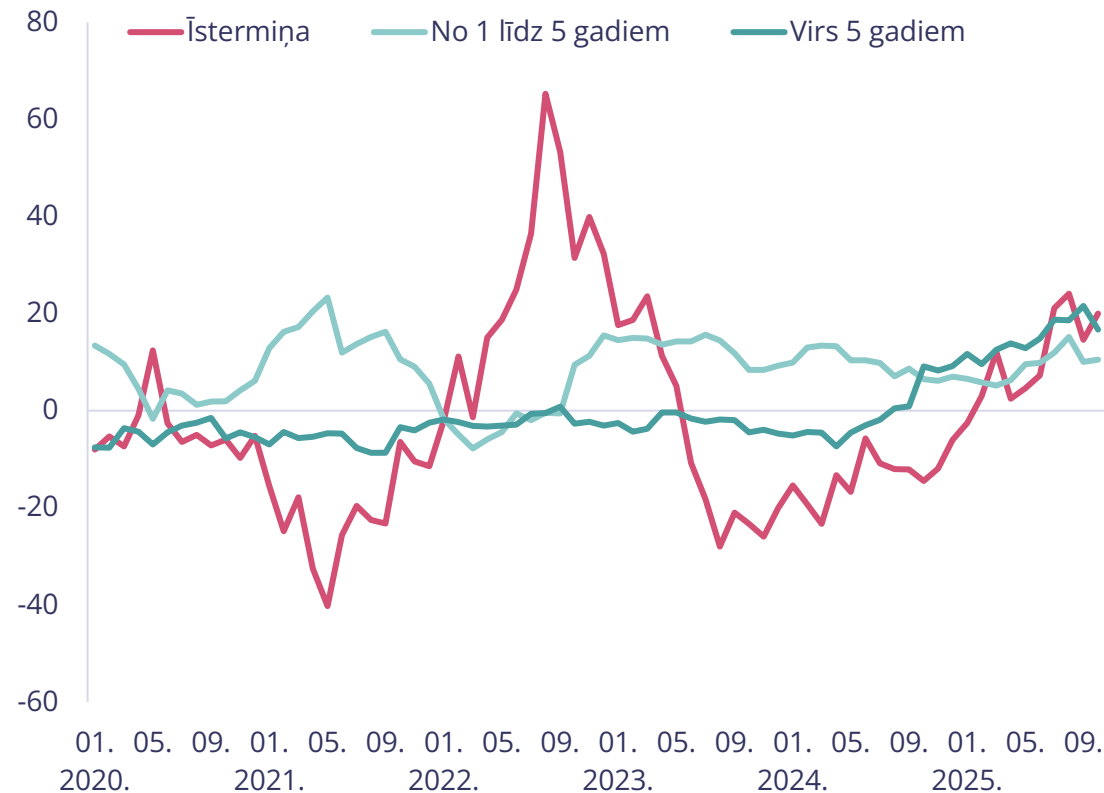

Investīcijas (sez. koriģ.; c/c; %) un investīciju veidi (devums; pp)

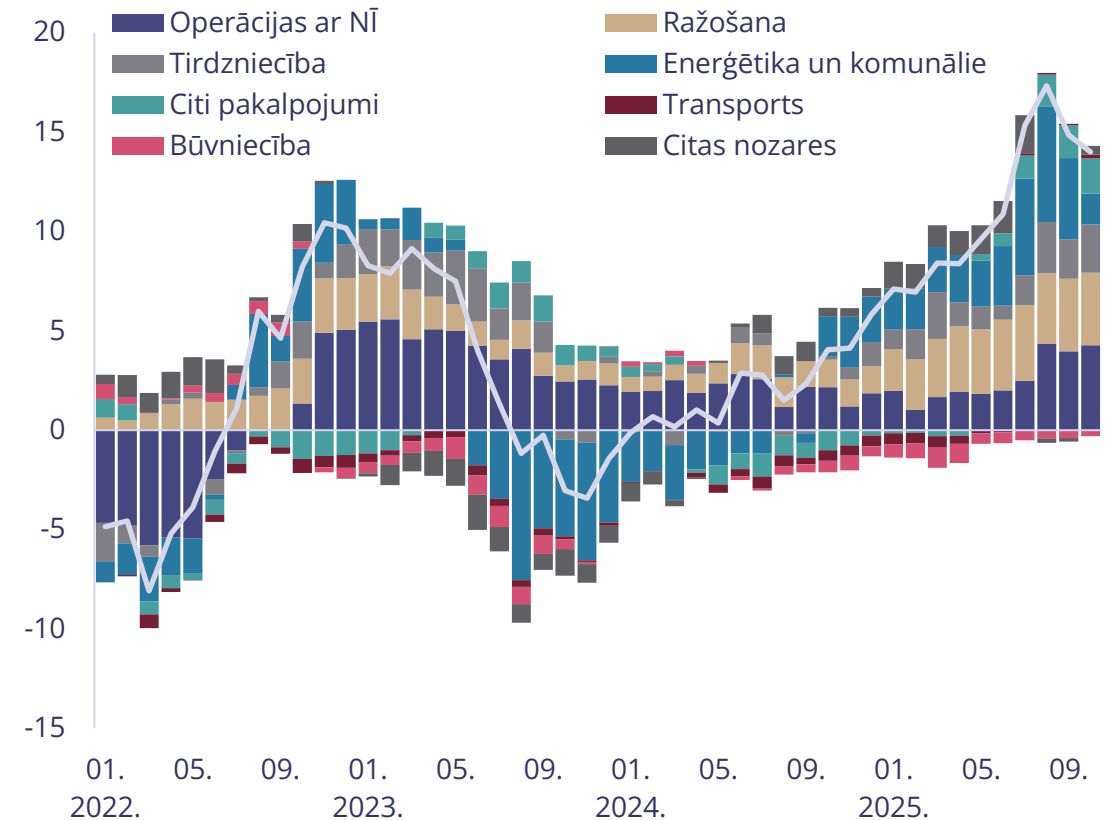

Pieaug uzņēmumu pieprasījums pēc ilgtermiņa aizdevumiem

Uzņēmumu aizdevumu atlikums termiņu dalījumā (gada pieauguma temps; %)

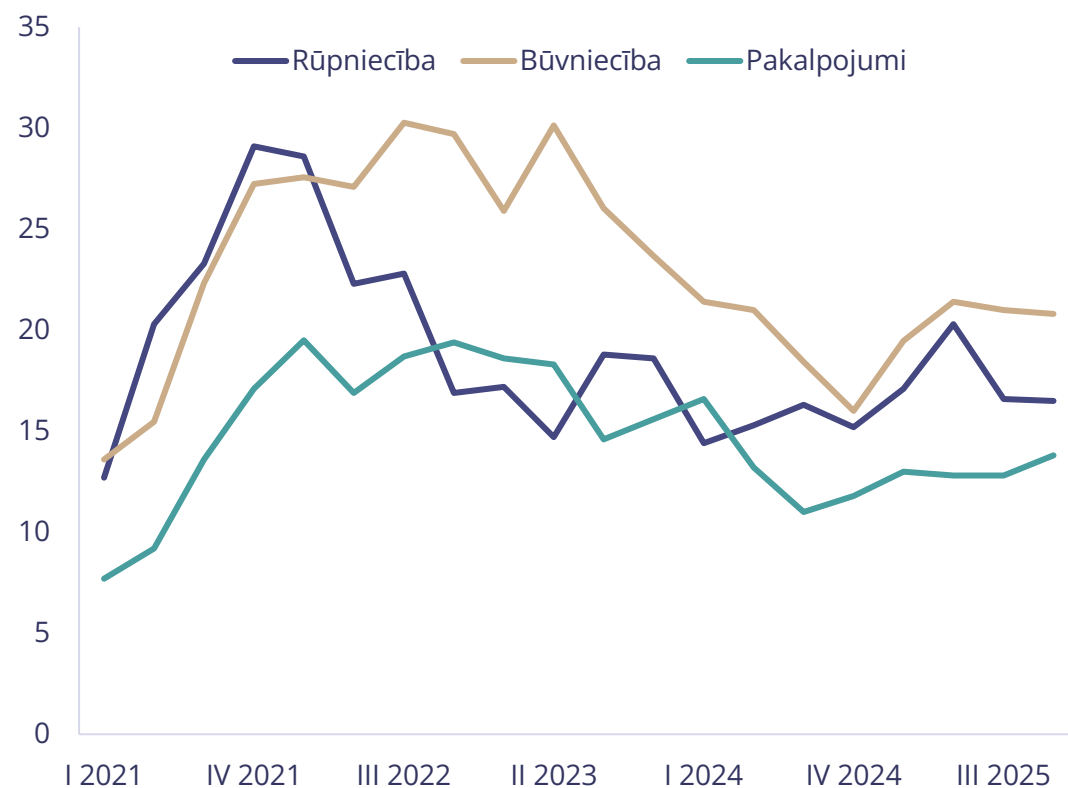

Uzņēmumu aizdevumu atlikums nozaru dalījumā, gada pieauguma tempa dekompozīcija* (%)

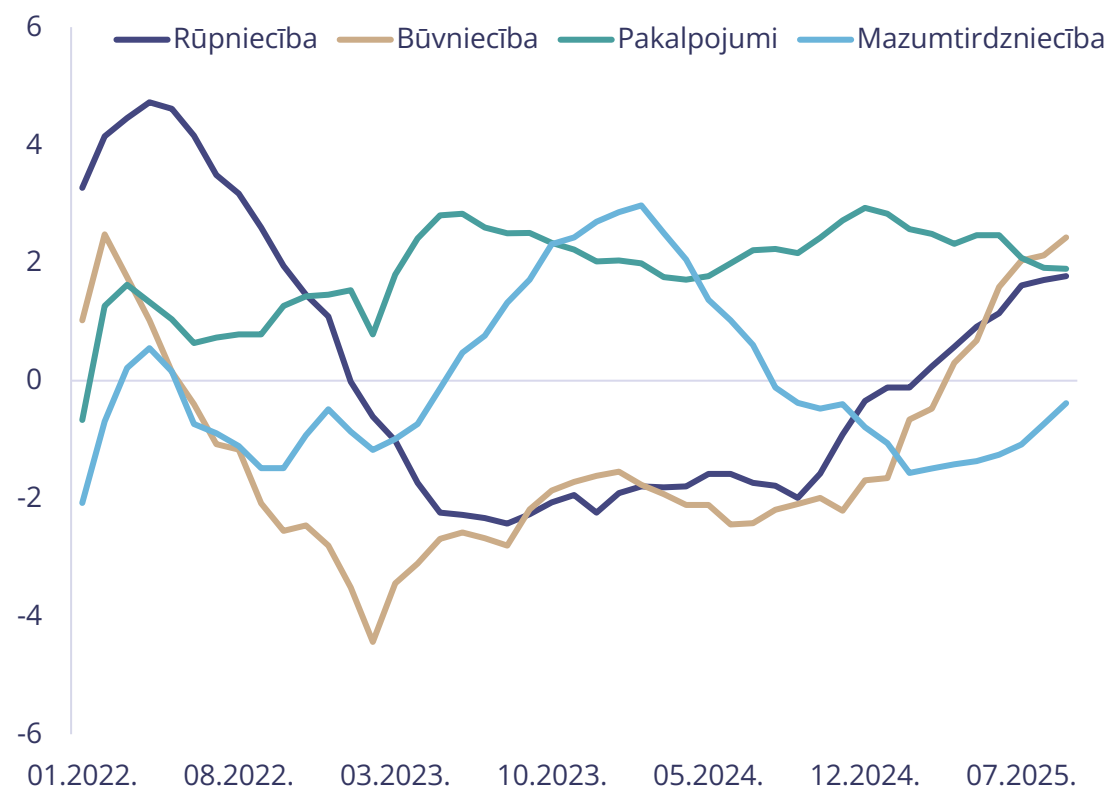

Darba tirgus saglabājas ciešs, būtisks šķērslis turpmākai izaugsmei

Uzņēmēju īpatsvars, kam darbaspēka trūkums ir būtisks kavējošs faktors (sez. koriģ.; %)

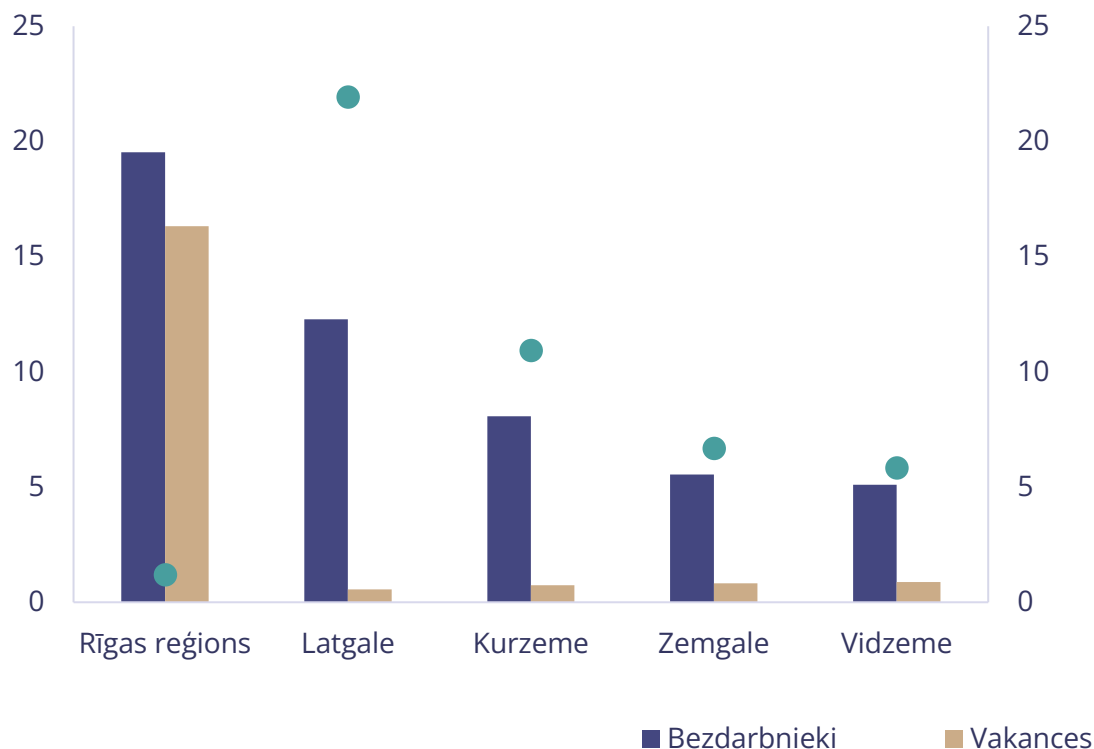

Nodarbinātības gaidas (atbilžu bilance; 12 mēnešu vidējais)

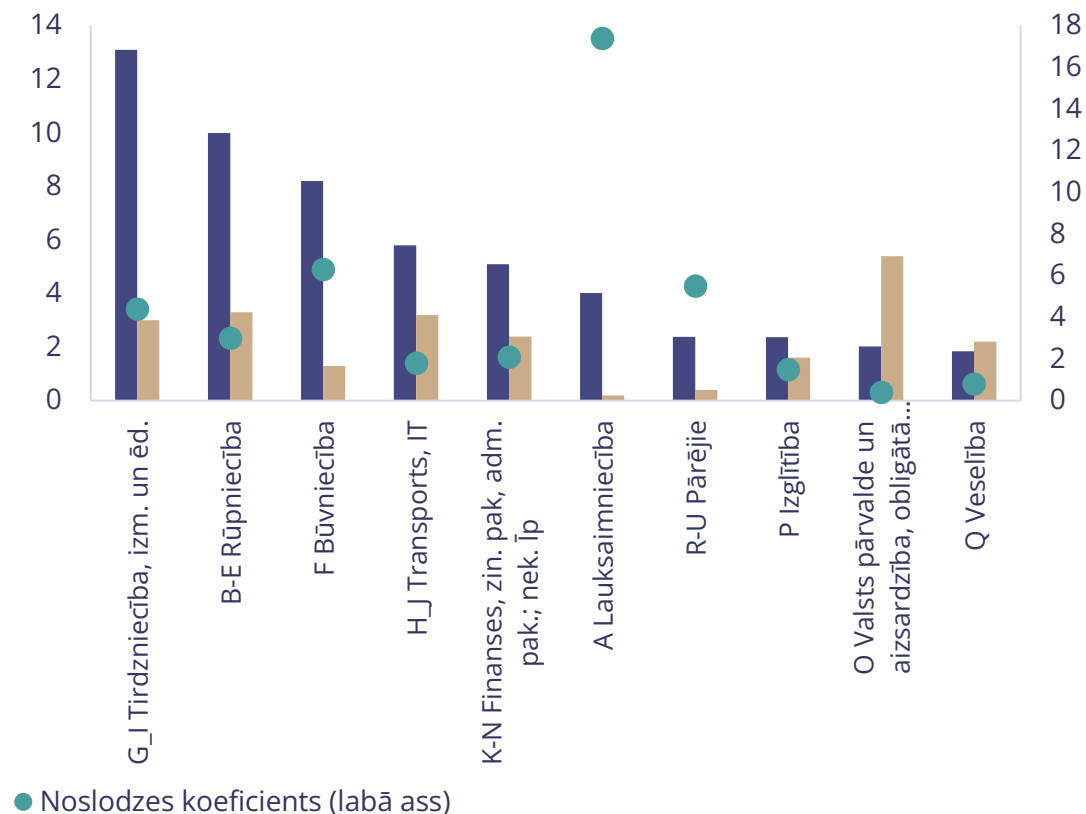

Darba tirgū vērojama būtiska prasmju un reģionālā nesabalansētība

Reģistrēto bezdarbnieku un vakanču skaits (2022.-2024. gada vidējais; tūkst.) un noslodzes koeficients (labā ass)

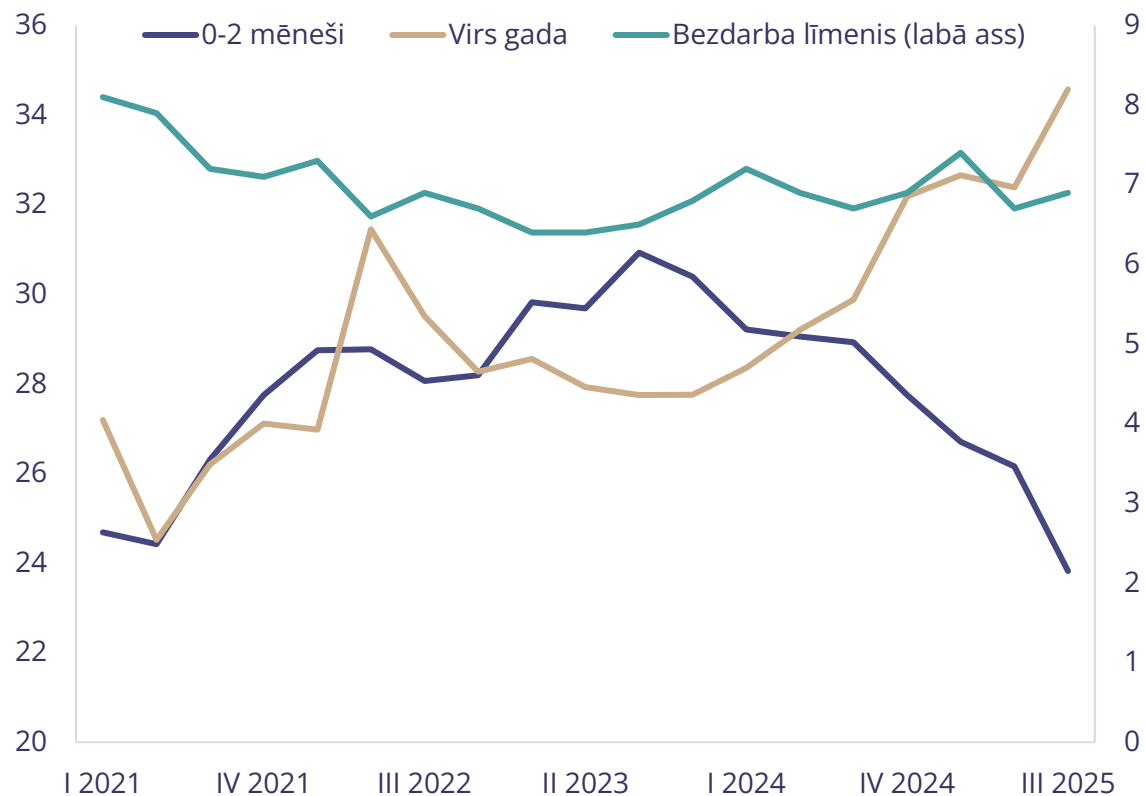

Bezdarbnieku un brīvo darbavietu skaits (tūkst.) un noslodzes koeficients (labā ass)

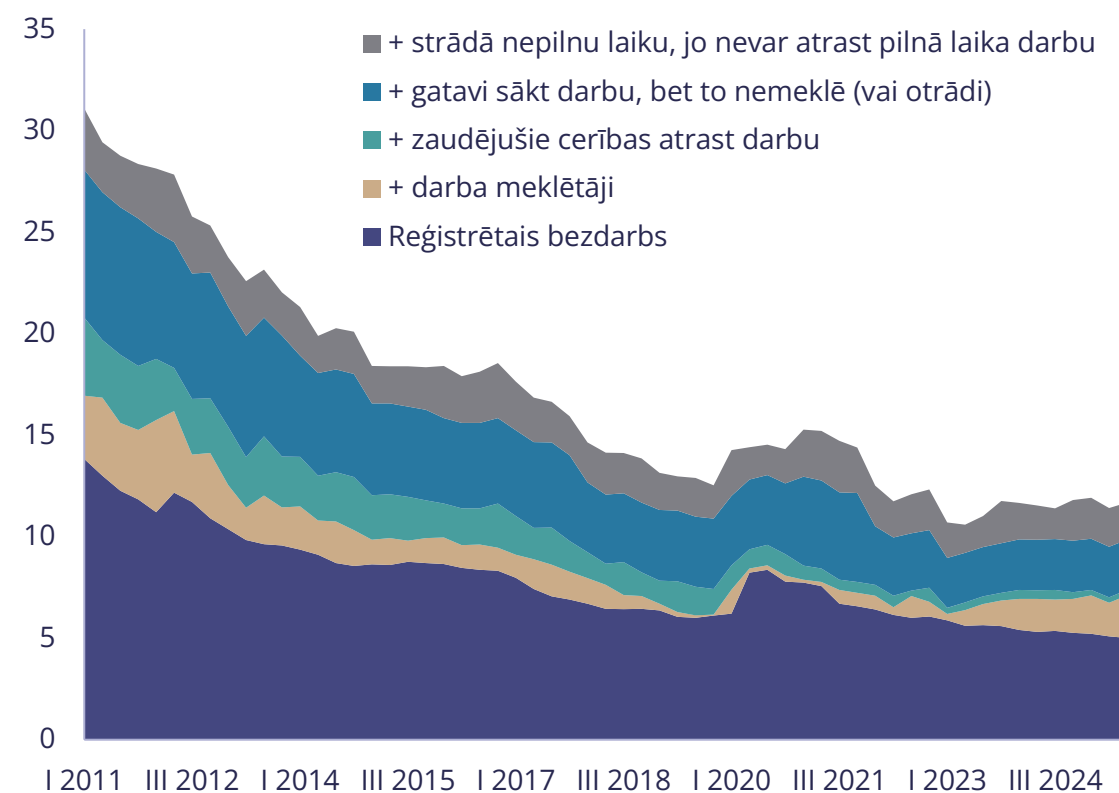

Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars kļūst izteiktāks

Bezdarbnieku īpatsvars pēc darba meklēšanas ilguma (4 cet. vidējais; %) un bezdarba līmenis (% no ekon. akt.)

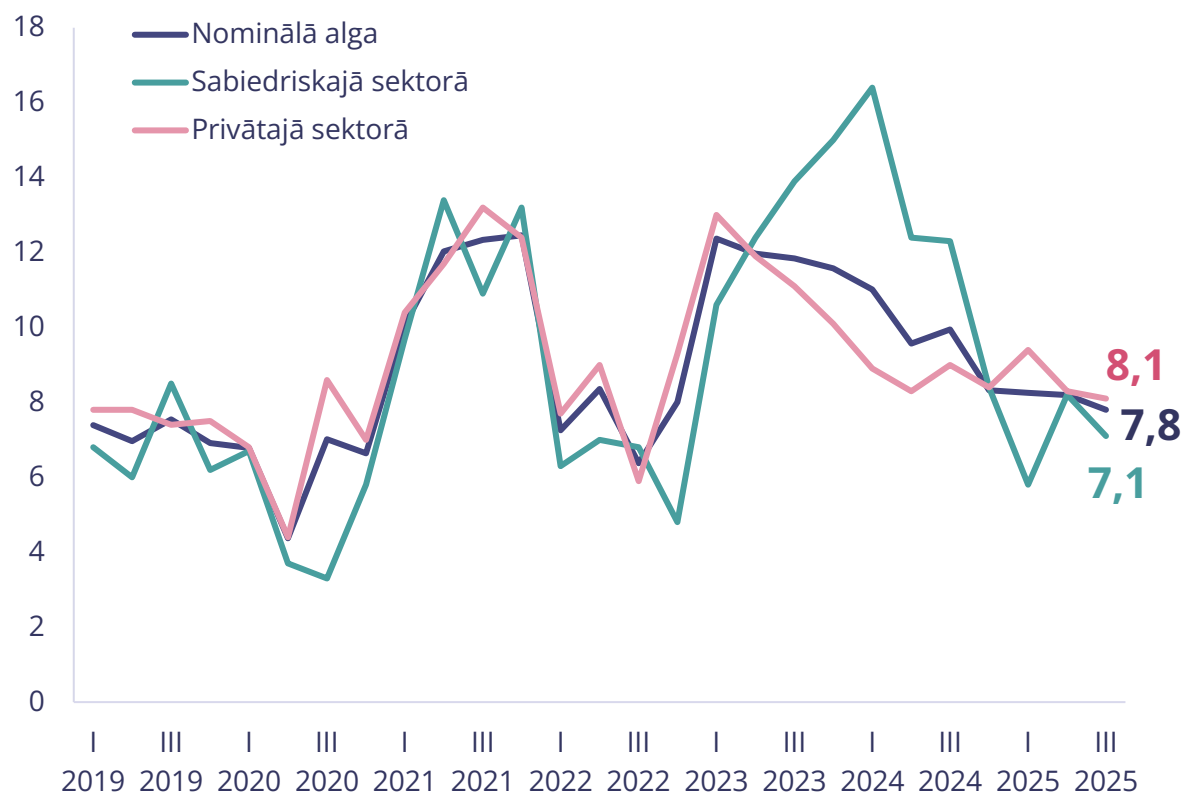

Alternatīvie bezdarba rādītāji (sez. koriģ.; % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem)

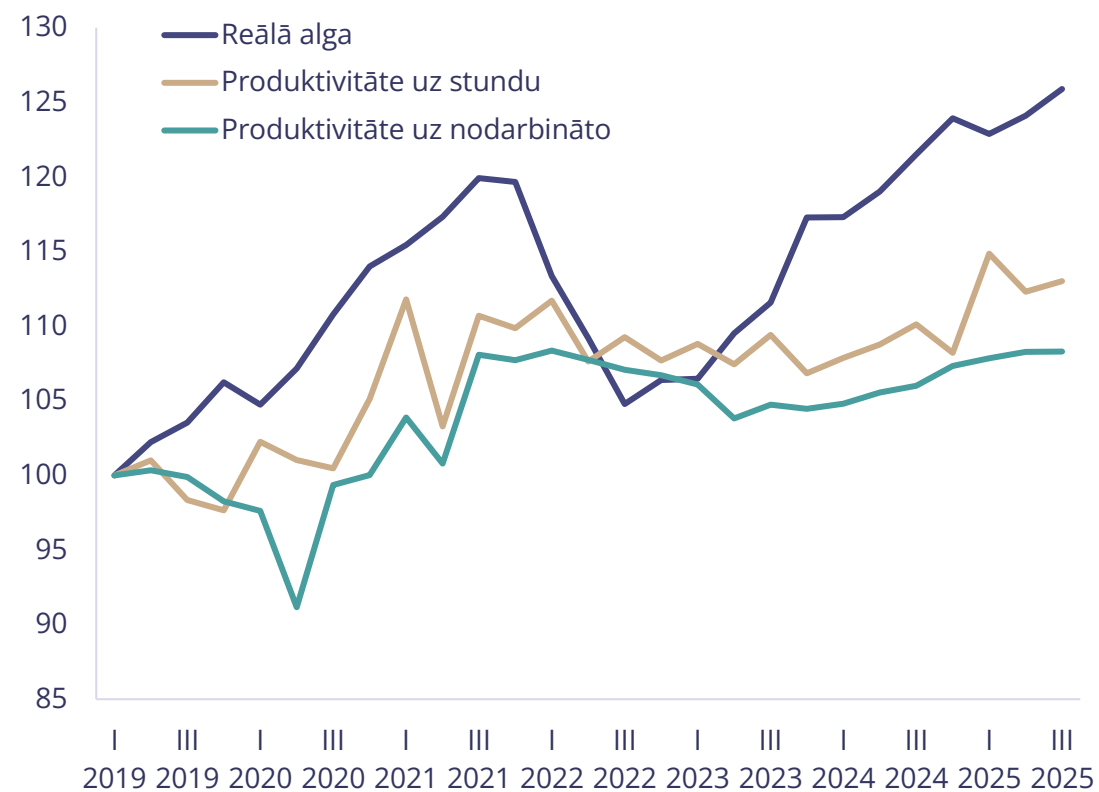

Algu kāpums notur tempus un produktivitāte vēl vairāk atpaliek

Nominālā alga pa sektoriem (g/g; %)

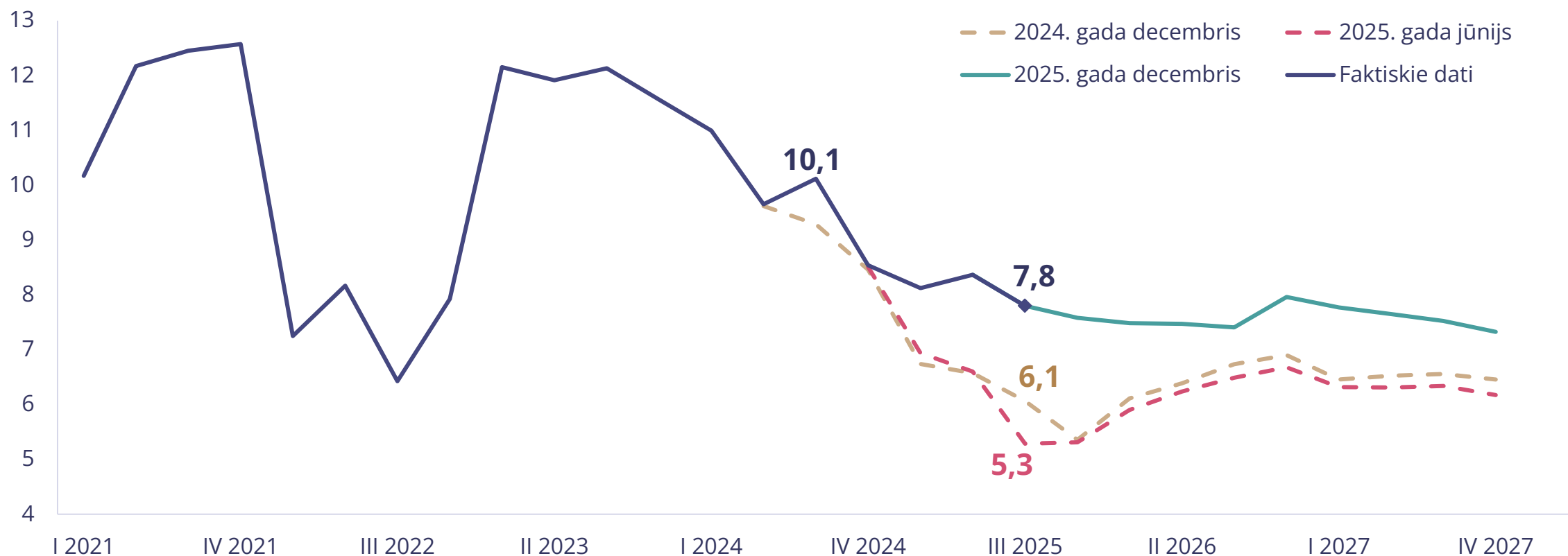

Reālā alga un produktivitāte (2019. 1. cet. = 100)

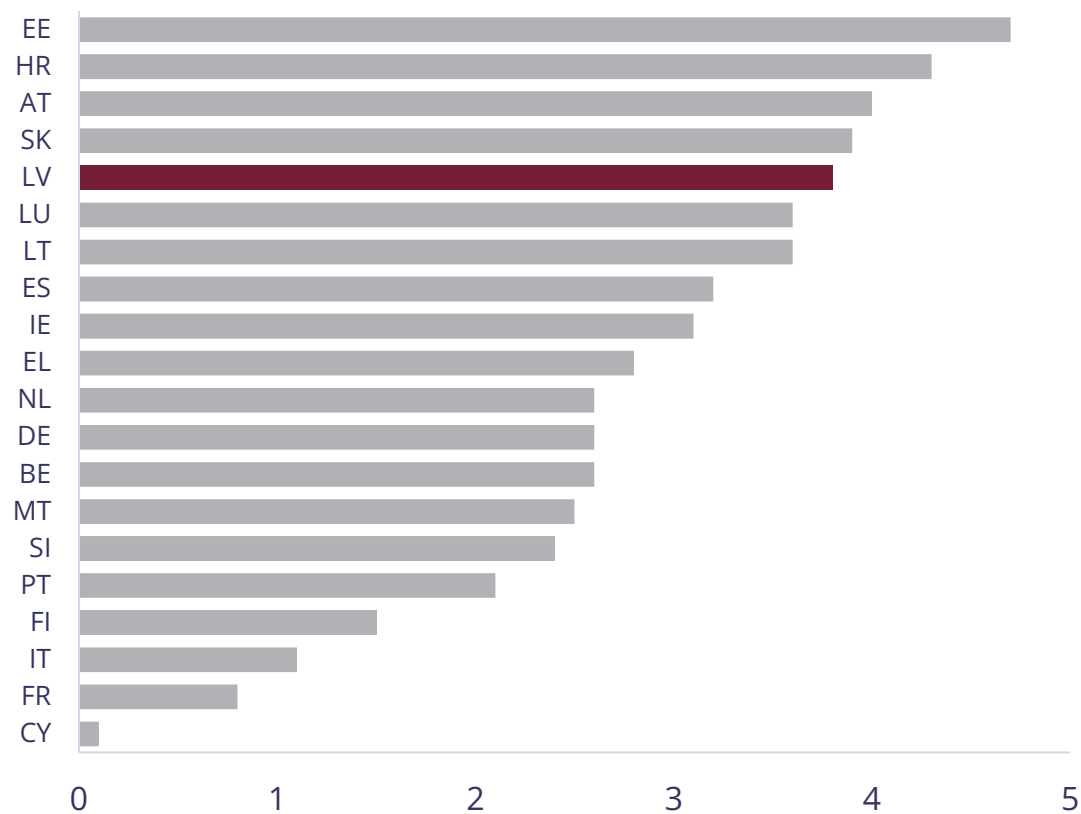
Par produktivitāti straujāks algu kāpums uzturēs inflāciju un turpinās zāgēt konkurētspēju

Vidējais algas pieaugums (g/g; %)

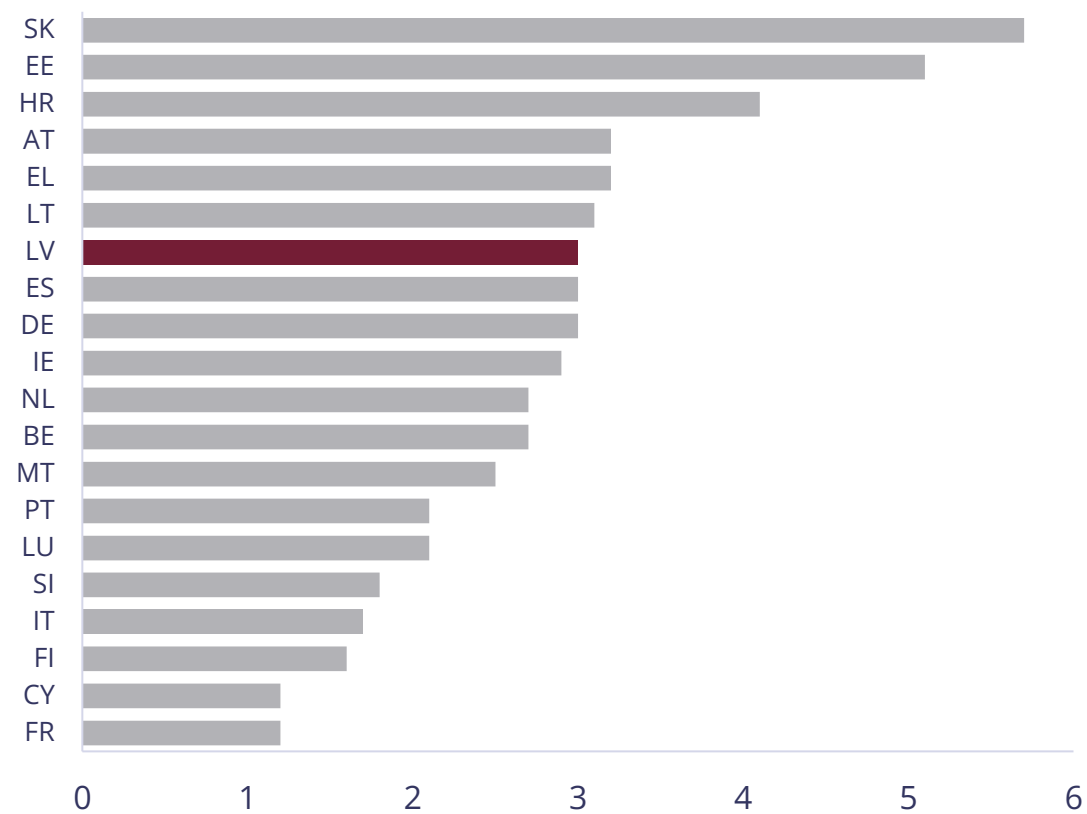

Latvijas inflācija ir viena no augstākajām eirozonas valstu vidū

Inflācija (2025. gada novembris; g/g; %)

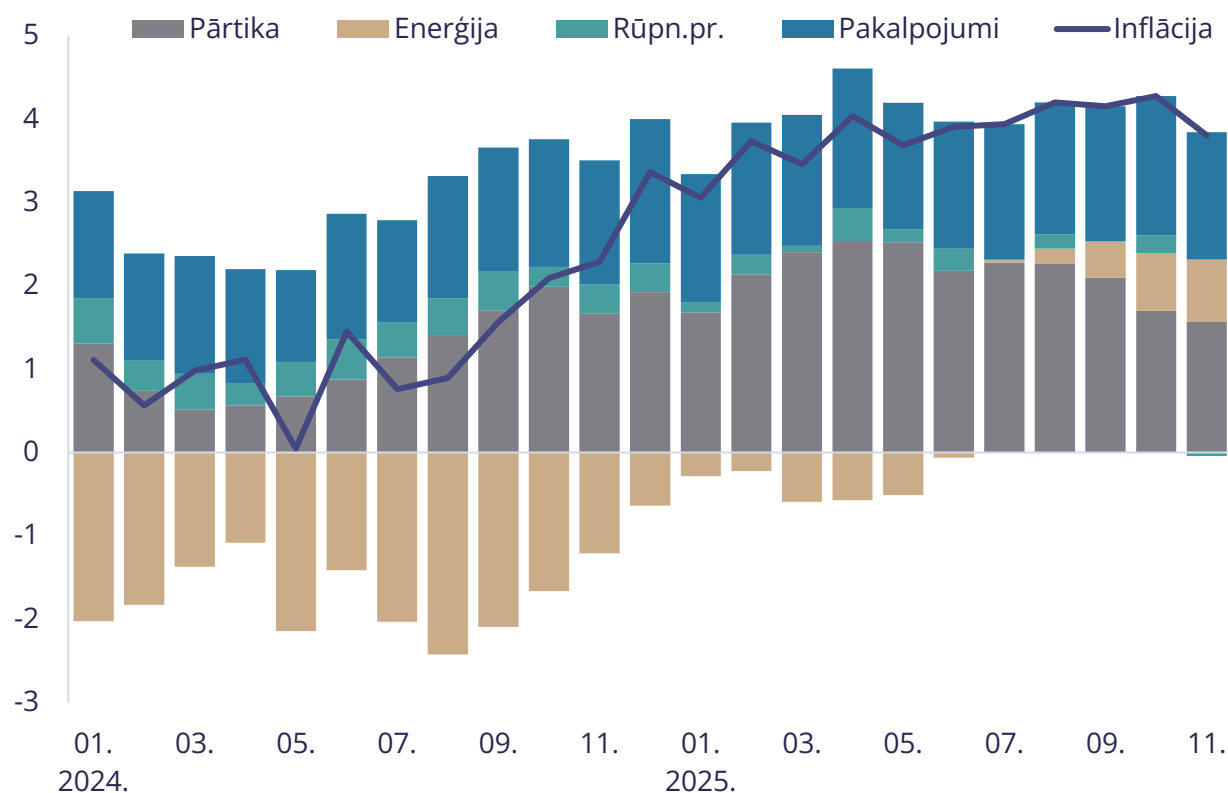

Pamatinflācija (2025. gada novembris; g/g; %)

Inflāciju uztur pārtikas un pakalpojumu cenas

Inflācija (g/g; %) un devumi (pp)

Inflācijas novērtējumu ietekmējošie faktori

- Dati virs jūnija prognozes (+)
- Spēcīgāks algu pieaugums (+)
- Papildu informācija par administratīvi regulētajām cenām (+)
- Globālās naftas, gāzes un pārtikas cenas bez būtiskām izmaiņām (=)
- PVN likmes samazināšana atsevišķiem pārtikas produktiem (2026 (-), 2028 (+))
- Akcīzes nodokļa pārskatīšana (+)
- ETS2 pieņēmumu izmaiņas (2027 (-), 2028 (+)), 2028. gadā – pakāpeniski, ne gada sākumā
- Pieņēmumi, ka nākamajā gadā inflācija nekritīsies tik strauji, kā modelis rāda (+)

Cenu pārmaiņu gaidas joprojām paaugstinātā līmenī

Rūpniecībā (atbilžu bilance)

Mazumtirdzniecībā (atbilžu bilance)

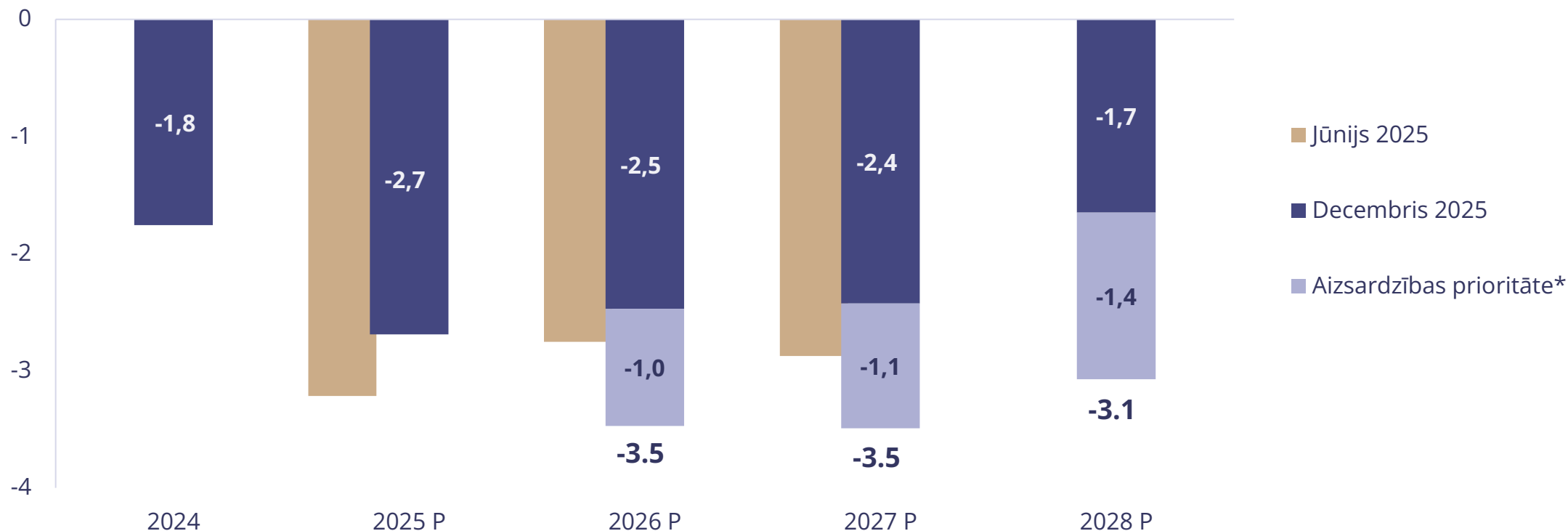

Pakalpojumos (atbilžu bilance)

Budžeta deficīts tuvākajos gados pārsniegs 3 % no IKP – straujāku izdevumu kāpumu daļēji kompensēs augstāka nominālā izaugsme

Vispārējās valdības budžeta bilance (% no IKP)

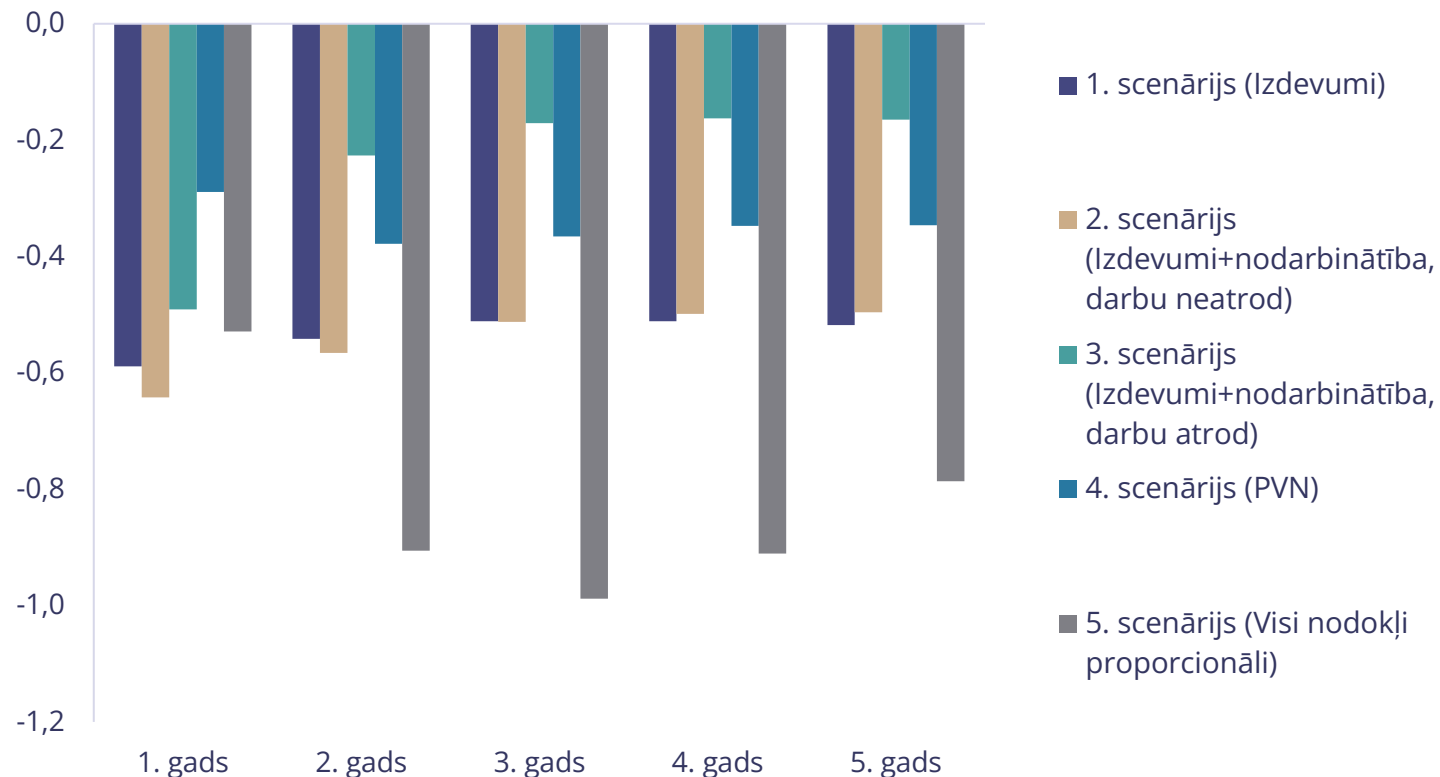
* Papildu piešķirums drošības prioritātei valsts budžetā 2026.-2028. gadam.

Avots: Centrālā statistikas pārvalde, Latvijas Banka.

Scenārijs: Iespējamā fiskālās konsolidācijas ietekme uz Latvijas tautsaimniecību

Konsolidācijas ietekme uz Latvijas IKP (kumulatīvi; % novirze no sākotnējā līmeņa)

- **Pieņēmums:** budžeta konsolidācija 2029. gadā **1.2 % no IKP** apmērā
- **Rezultāts:** Tautsaimniecībai vidējā termiņā **vismazāk kaitīgākais ir 3. scenārijs** jeb izdevumu samazināšana, papildus samazinot publiskajā sektorā nodarbināto skaitu, bet pusei no viņiem iekļaujoties privātā sektora darba tirgū
 - Tomēr tam nepieciešama mērķēta pieeja un laicīgi sagatavošanās darbi

Mūsu valsts, mūsu banka

